

PAN
POLSKA AKADEMIA NAUK

Oddział
w Poznaniu

Biuletyn

Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu

Nr 1/2026 (16) czerwiec

poznan.pan.pl

Od Redakcji

Oddajemy w Państwa ręce nowy numer Biuletynu Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, dokumentujący najważniejsze wydarzenia, osiągnięcia i inicjatywy środowiska naukowego z pierwszej połowy 2026 roku. Przedstawione materiały pokazują, jak dynamicznie rozwija się działalność naszych instytutów i komisji naukowych oraz jak szeroki zasięg ma prowadzona przez nie aktywność badawcza, edukacyjna i popularyzatorska.

Na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia związane z nowoczesnymi technologiami, genomiką, badaniami multiomicznymi oraz rozwojem infrastruktury badawczej. W Biuletynie znajdą Państwo informacje o projektach realizowanych przez instytuty PAN, takich jak G4PL – Genomika dla Polski, OMNI-PLANT czy inicjatywy związane z technologiami kwantowymi i sztuczną inteligencją. Równocześnie niezwykle cieszy aktywność popularyzatorska naszych jednostek, widoczna podczas Tygodnia Mózgu, Festiwalu Nauki i Sztuki, Nocy Biologów czy licznych warsztatów i wykładów kierowanych do mieszkańców regionu.

Ważnym elementem działalności Oddziału pozostaje współpraca pomiędzy instytutami PAN, uczelniami oraz partnerami samorządowymi i społecznymi. W niniejszym numerze prezentujemy wiele przykładów takich działań – od wspólnych projektów naukowych i międzynarodowych konferencji po inicjatywy służące ochronie dziedzictwa kulturowego i promocji nauki w przestrzeni publicznej.

Poznański Festiwal
Nauki i Sztuki

20-24
kwietnia
2026

JAKOŚĆ

Szczególne miejsce zajmują również informacje o sukcesach członków korporacji PAN oraz pracowników instytutów, którzy otrzymali prestiżowe nagrody, wyróżnienia i odznaczenia. Świadczą one o wysokim poziomie badań prowadzonych w poznańskim środowisku naukowym oraz o jego znaczącym wkładzie w rozwój nauki polskiej i europejskiej.

W drugiej części Biuletynu prezentujemy zapowiedzi wydarzeń planowanych na kolejne miesiące. Już dziś warto zwrócić uwagę na przygotowania do kolejnej edycji „Dwugłosu Nauki”, konferencji międzynarodowych oraz działań związanych z obchodami jubileuszy instytucji współtworzących naukowe dziedzictwo Wielkopolski. Zachęcam Państwa do lektury całego numeru i bliższego poznania różnorodnych inicjatyw podejmowanych przez członków Oddziału, instytuty PAN oraz współpracujące środowiska naukowe.

Prezes Oddziału PAN w Poznaniu
Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski, czł. rzec. PAN

Działalność i osiągnięcia członków PAN z Oddziału Poznańskiego

Nagrody i wyróżnienia otrzymane przez członków PAN w okresie grudzień 2025 - maj 2026 r.:

Prof. Zbigniew Kundzewicz, czł. koresp. PAN – otrzymał International Science Cooperation Award of Jiangsu Province. Dyplom podpisany przez Gubernatora (odpowiednik marszałka polskiego województwa) chińskiej Prowincji Jiangsu (prawie 85 mln mieszkańców) został wręczony w Warszawie 10 maja 2026 na SGGW w imieniu Gubernatora Prowincji Jiangsu przez Rektora NUIST (Nanjing University of Information Science and Technology) podczas wizyty delegacji chińskiej.

Prof. Marian Gorynia, czł. koresp. PAN – został laureatem Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wyróżnienie zostało przyznane za całokształt dorobku naukowego. Profesor został również laureatem Nagrody Kopernika Ekonomisty, która przyznawana jest osobom, które w sposób szczególny przyczyniają się do rozwoju nauk ekonomicznych oraz interpretacji współczesnych zjawisk gospodarczych.

Profesor Gorynia został zwycięzcą wielkopolskiej edycji plebiscytu „Głosu Wielkopolskiego - Osobowość Roku” w kategorii Nauka. Ogólnopolski finał plebiscytu, organizowanego przez Polska Press odbył się 9 maja w Zamku Królewskim w Warszawie.

Prof. Andrzej M. Jagodziński, czł. koresp. PAN – otrzymał Odznakę Honorową "Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego" nadaną Uchwałą z 8 maja 2026 r. Nr 3606/2026 Zarządu Województwa Wielkopolskiego.

Prof. Arkadiusz Marciniak, czł. koresp. PAN – otrzymał Złoty Medal za Długoletnią Służbę.

Prof. Krzysztof Sobczak, czł. koresp. PAN – 1 grudnia 2025 roku objął funkcję dyrektora Centrum Rozwoju Terapii Genowych UAM.

Wydarzyło się

4 grudnia odbyła się 108. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Oddziału PAN w Poznaniu. Spotkanie poświęcone było podsumowaniu działalności w mijającym roku, planom na przyszłość oraz prezentacji nowo wybranych członków Akademii. Podczas sesji miał miejsce również szczególnie akcent uhonorowania jednego z wybitnych

członków społeczności akademickiej. Posiedzenie otworzył i poprowadził Prezes Oddziału, **prof. Jerzy Kaczorowski**. W swoim wprowadzeniu podkreślił znaczenie aktywności poznańskiego środowiska naukowego. Kluczową częścią programu było również przedstawienie wyników wyborów nowych członków rzeczywistych oraz członków korespondentów PAN. Uczestnicy sesji wysłuchali 5-minutowych wystąpień nowych członków korespondentów, którzy przybliżyli swoje zainteresowania i osiągnięcia badawcze. Wydarzenie zwieńczyło spotkanie z członkami Polskiej Akademii Umiejętności z Poznania.

Zdj. 1. Wystąpienie prof. Piotra Tryjanowskiego, czł. koresp. PAN

W ramach **wykładów otwartych** z serii „Nauka i Społeczeństwo”, organizowanych przez Oddział PAN w Poznaniu, w okresie od stycznia do maja odbyło się **pięć wykładów**:

Styczeń 2026 – *Poglądy na państwo, cara i Kościół rosyjskich biskupów z Kijowa na początku XVII wieku*. Prof. dr hab. Marzanna Kuczyńska, przewodnicząca Komisji Sławistycznej O/PAN, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Luty 2026 – *Polska Rzeczpospolita Samochodowa. Geograficzny wymiar rewolucji motoryzacyjnej*. Prof. dr hab. Tadeusz Strykiewicz, Komisja Nauk o Ziemi i Środowisku O/PAN w Poznaniu, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Marzec 2026 – *Co o masonach i masonerii warto wiedzieć i dlaczego o tym nie wiemy?* Prof. dr hab. Waldemar Łazuga, Polska Akademia Umiejętności, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Kwiecień 2026 – *Opakowania aktywne i inteligentne*. Prof. dr hab. inż. Ryszard Cierpiszewski, Komisja Nauk Towaroznawczych - Nauk o Jakości, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.

Maj 2026 – *Współczesne spory dotyczące prawa rodzinnego*. Dr hab. Marek Andrzejewski, prof. INP PAN, kierownik Centrum Badań nad Prawem Rodziny Instytutu Nauk Prawnych PAN.

Wykłady są dostępne na kanale [YouTube](#) oraz na [stronie Oddziału](#).

Zdj. 2. Nauka i Społeczeństwo – „Co o masonach i masonerii warto wiedzieć i dlaczego o tym nie wiemy?”

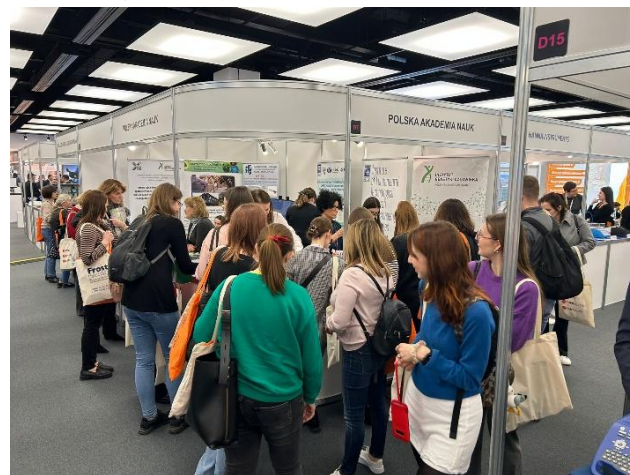
W dniach 16-20 marca 2026 roku odbyła się 17. edycja Światowego Tygodnia Mózgu w Poznaniu. Podczas pięciu dni spotkań w Pałacu Działyńskich uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładów wybitnych specjalistów reprezentujących różne dziedziny nauki. Program wydarzenia obejmował szerokie spektrum zagadnień związanych z funkcjonowaniem mózgu – od mechanizmów powstawania pamięci, przez zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, nowoczesne metody leczenia zaburzeń nastroju, aż po wykorzystanie biologii molekularnej w terapii chorób neurologicznych oraz problematykę uzależnień. W dniu inauguracji uczestnicy mieli okazję wysłuchać koncertu na 5 fletów w wykonaniu studentów Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. Dzięki transmisji na żywo i nagrywaniu, realizowanemu przez Zespół Telewizyjny Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego przy ICHB PAN w Poznaniu, wykład na kanale YouTube śledzić mogli również mieszkańcy innych części Polski. Zachęcamy do odwiedzenia naszego kanału [YouTube](#) i odtworzenia wykładów (do tej pory obejrzano je ponad 8 tysięcy razy).

Zdj. 3. 17. Tydzień Mózgu w Poznaniu.

W dniach 18-19 marca w Poznaniu odbyła się kolejna edycja LabsExpo – jednego z najważniejszych wydarzeń branży laboratoryjnej w Polsce. W wydarzeniu aktywny udział wzięły instytuty Polskiej Akademii Nauk (Poznań reprezentowały: Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, Instytut Genetyki Człowieka PAN, Instytut Genetyki Roślin PAN), które zaprezentowały swoją działalność,

oferując badawczą oraz potencjał współpracy z sektorem naukowym i biznesowym. Podczas targów odwiedzający mieli możliwość bezpośrednich rozmów z przedstawicielami instytutów PAN, poznania realizowanych projektów badawczych oraz zapoznania się z nowoczesnymi rozwiązaniami rozwijanymi w obszarach nauk ścisłych, przyrodniczych i technicznych. Obecność na LabsExpo była również okazją do nawiązywania nowych kontaktów oraz wzmacniania relacji z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

Zdj. 4. Targi LabsExpo – stoisko Polskiej Akademii Nauk.

Podczas panelu „Od badań podstawowych do wdrożeń – potencjał instytutów PAN” można było wysłuchać następujących wykładów:

- **Dr hab. Ewa Surówka**, Instytut Fizjologii Roślin im. Franciszka Górskiego PAN w Krakowie: *Od badań podstawowych do wdrożeń – fizjologia roślin w dobie zmian klimatu i wyzwań rolnictwa*;
- **Dr hab. Łukasz Laskowski**, Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk: *Nanotechnologia i inżynieria molekularna: projektowanie funkcjonalnych nanomateriałów o unikalnych właściwościach dla nanoelektroniki, biomedycyny i technologii środowiskowych*;
- **Prof. dr hab. n. med. Andrzej Pławski**, Instytut Genetyki Człowieka PAN, Innowacyjne Centrum Medyczne: *Transkryptomika przestrzenna i komórkowa – prezentacja certyfikowanego ośrodka badawczego*;
- **Dr n. rol. Oliwia Zakerska-Banaszak**, Instytut Genetyki Człowieka PAN oraz **dr Dariusz Kruszka**, Instytut Genetyki Roślin PAN: *Od kulturomiki do multiomiki: kompleksowe badania mikrobioty i metabolomu*;
- **Dr Hanna Piotrkowska-Wróblewska, dr Magdalena Osiał**, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN: *Innowacyjne badania biomedyczne na styku inżynierii, nanotechnologii i medycyny*.

Podczas targów przyznano również prestiżowe nagrody dla innowacyjnych rozwiązań prezentowanych przez wystawców:

- **Wyróżnienie:** Instytut Fizyki Jądrowej PAN za opracowanie *Nanokompozytowej powłoki przeciwdrobnoustrojowej B-STING* – innowacyjnego rozwiązania o dużym potencjale zastosowań m.in. w medycynie i przemyśle.

- **Grand Prix Prezesa** Polska Akademia Nauk – dla PIK Instruments za *Mikroskop nabiurkowy SEM Phenom Pharos G2*, nowoczesne urządzenie umożliwiające zaawansowaną analizę materiałową w kompaktowej formie. Nagrody wręczała dr hab. Luiza Handschuh, prof. ICHB PAN, dyrektor Instytut Chemii Bioorganicznej PAN.

Zdj. 5. Wręczenie nagrody o Grand Prix Prezesa Polskiej Akademii Nauk.

W poniedziałek, 20 kwietnia odbyła się uroczysta inauguracja XXIX Festiwalu Nauki i Sztuki w Poznaniu. Wydarzenie miało miejsce we wnętrzach Pałacu Działyńskich, w reprezentacyjnej Sali Czerwonej, która dzięki uprzejmości Biblioteki Kórnickiej stała się przestrzenią spotkania świata nauki, kultury i sztuki. Gospodarzami inauguracji były: Oddział Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu oraz Biblioteka Kórnicka. Uroczystość zgromadziła licznych przedstawicieli środowiska naukowego, instytucji kultury oraz mieszkańców miasta zainteresowanych popularyzacją wiedzy i dialogiem między nauką a społeczeństwem.

Zdj. 6. Inauguracja XXIX Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w Poznaniu.

22 kwietnia 2026 r. wewnątrz Pałacu Działyńskich stały się przestrzenią fascynujących spotkań z nauką. W ramach XXIX Poznański Festiwal Nauki i Sztuki Oddział PAN w Poznaniu przygotował bogaty program warsztatów i pokazów, których motywem przewodnim była **jakość**. Warsztaty przygotowane przez Oddział PAN w Poznaniu oraz Instytut PAN i Bibliotekę Kórnicką stanowiły część bogatego programu współtworzonego przez liczne poznańskie instytucje naukowe i edukacyjne. Program wydarzenia był niezwykle bogaty i angażujący. W obszarze nauk o życiu swoje propozycje zaprezentowały m.in. Instytut Genetyki Człowieka PAN oraz Instytut Chemii Bioorganicznej PAN. Uczestnicy mieli okazję zgłębiać tajniki kodu genetycznego, poznawać funkcjonowanie białych krwinek w interaktywnej formule, a także dowiedzieć się więcej o organizmie modelowym *C. elegans*, wykorzystywanym w badaniach nad procesami starzenia. Zagadnienia przyrodnicze przybliżyły Instytut Dendrologii PAN oraz Instytut Genetyki Roślin PAN, prezentując m.in. zależności między drzewami a grzybami oraz zagadnienia związane z jakością upraw i ochroną roślin. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również pokazy z zakresu fizyki i nowych technologii. Instytut Fizyki Molekularnej PAN zaprezentował widowiskowe eksperymenty z ciekłym azotem, natomiast Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe wprowadziło uczestników w świat technologii kwantowych, wykorzystując do tego interaktywną formę gry. Nie zabrakło także akcentów związanych z kulturą i tradycją – Biblioteka Kórnicka PAN umożliwiła uczestnikom poznanie dawnych technik introligatorskich oraz samodzielne wykonanie papieru czerpanego.

Zdj. 7. Warsztaty w ramach XXIX Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w Poznaniu.

XVI edycja konkursu na najlepszą publikację badawczą, która ukazała się w roku poprzedzającym, a jej wiodącym autorem był młody naukowiec, **została rozstrzygnięta 19 maja br.** Do tegorocznej edycji zgłoszono 55 prac, a laureatami nagród (każda 4 tys. zł) przyznanych w 5 obszarach badawczych zostali: *mgr Anna Marko* (nauki humanistyczne i społeczne), *mgr Martyna*

Mateja-Pluta (nauki biologiczne i rolnicze), mgr inż. Tomasz Nazim (nauki ścisłe i nauki o Ziemi), mgr inż. Amelia Klimek (nauki techniczne), dr Alicja Rabiasz-Bielecka (nauki medyczne). Ponadto wyróżnienia (bez gratyfikacji finansowej) otrzymali: mgr Weronika Ludek (nauki humanistyczne i społeczne), dr Paulina Lipińska-Kranc (nauki biologiczne i rolnicze), mgr Paweł Huninik (nauki ścisłe i nauki o Ziemi), dr inż. Frederick Mumali (nauki techniczne), dr Zuzanna Graczyk (nauki medyczne).

Institut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

12 grudnia 2025 r., odbyło się **uroczyste otwarcie odrestaurowanej części przyziemia Pałacu w Turwi** (należącego do ICHB PAN), zrealizowane przy dofinansowaniu Fundacji Most the Most. Podczas uroczystości Dyrektor Instytutu dr hab. Luiza Handschuh, prof. ICHB PAN, przypomniała krótką historię Pałacu w Turwi w strukturach ICHB PAN. W swoim wystąpieniu podziękowała osobom i instytucjom zaangażowanym w remont, funkcjonowanie Pałacu, jego rozwój i promocję, a także działania na rzecz pozyskiwania środków finansowych oraz przywracanie temu miejscu jego dawnej świetności. Uroczystość uświetnił występ Poznańskiego Chóru Kameralnego Polskiej Akademii Nauk, pod dyrekcją dr Alicji Szelugi, który zaprezentował repertuar nawiązujący do zbliżających się świąt Bożego Narodzenia, oraz projekcja krótkiego filmu „Mury mówią, czyli historia przyziemia Pałacu w Turwi” w reżyserii dr Magdaleny Baranowskiej-Szczepańskiej.

Zdj. 8. Uroczyste otwarcie przyziemia Pałacu w Turwi.

15 grudnia 2025 r. w ICHB PAN odbył się **wernisaż sztuki**, będący zwieńczeniem konkursu artystycznego i jednocześnie projektu pn. „**Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia, chemia i sztuka w jednym kadrze**”. W ramach wernisażu zaprezentowano 31 najlepszych prac uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, zgłoszonych do konkursu inspirowanego naukami przyrodniczymi. Wernisaż był okazją do połączenia świata biologii oraz sztuki i spotkania młodych twórców w murach ICHB PAN. Uczestnicy wydarzenia mieli okazję obejrzieć zwycięskie prace konkursowe, wysłuchać wykładu o bionice oraz wziąć udział w koncercie zespołu HOMEr. Zachęcamy do zapoznania się z artbookiem z nagrodzonymi pracami: [Portal ICHB | Mikroświatywyobraźni](#).

Projekt pt. „Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia, chemia i sztuka w jednym kadrze” dofinansowany jest ze środków Ministra Edukacji Narodowej w ramach programu „Odkrywcy” na 2025 r.

13 stycznia 2026 r. odbyło się seminarium online przedstawiające możliwości infrastruktury EU-OPENSREEN. Wydarzenie miało charakter informacyjny i dotyczyło otwarcia kolejnego naboru w projekcie AgroServ. Spotkanie odbyło się dzięki inicjatywie dr Doroty Kwiatek-Rożek kierownicze Pracowni Testów i Obrazowania Molekularnego w ICHB PAN. Instytut jest akredytowanym Partner Site skringowym w konsorcjum EU-OPENSREEN posiadającym infrastrukturę udostępniającą w projekcie AgroServ. Wydarzenie było skierowane do przedstawicieli instytucji naukowych, uczelni wyższych oraz zagranicznych organizacji prowadzących badania w obszarze nauk o roślinach oraz rolnictwa.

16 stycznia 2026 r., Noc Biologów ponownie zawitała do Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN. Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Biologia pełna sygnałów – odkryj, jak mówi życie”. Goście odkrywali świat nauki na różne sposoby. Na interaktywnych modelach neuronów sprawdzali, jak reagują one na światło, dźwięk, kolor i ruch, dowiadując się, jak neurony „rozmawiają” ze sobą. W zabawie w młodych genetyków tworzyli portrety genetyczne dziewczynki lub chłopca, dobierając allele od „mamy” i „taty” i obserwując, jak niewielkie różnice w genach wpływają na wygląd dziecka. Mogli także z bliska przyjrzeć się roślinom owadożernym oraz odkrywać niezwykłe historie ukryte w nasionach, które przypominały kamyczki, maleńkie rzeźby lub miały inne, oryginalne kształty. Pod mikroskopem natomiast obserwowali maleńkie nicienie *Caenorhabditis elegans*, dowiadując się, jak poruszają się te robaczki, co jedzą i dlaczego są tak ważne dla nauki. Ponadto mogli zajrzeć za kulisy badań przedklinicznych na organizmach modelowych i zobaczyć, co dzieje się w laboratorium, zanim leki trafiają do ludzi.

Zdj. 9. Noc Biologów.

22-23 stycznia 2026 r. w Poznaniu odbyło się inauguracyjne spotkanie projektu G4PL - **Genomika dla Polski**. Głównym celem projektu jest stworzenie ogólnopolskiej sieci laboratoriów prowadzących badania i oferujących usługi w obszarze genomiki na potrzeby podmiotów naukowych, gospodarczych i jednostek ochrony zdrowia. Projekt, dofinansowany przez Unię Europejską, realizowany jest przez konsorcjum, w którym Lider – Instytut Chemii Bioorganicznej PAN (ICHB PAN), współpracuje z jedenastoma jednostkami badawczymi z całej Polski. W ramach projektu planowane jest również zebranie i poddanie sekwencjonowaniu próbek pochodzących od 6-7 tys. dawców, w tym pacjentów z chorobami rzadkimi. Część z nich będzie stanowić polski wkład do europejskiego projektu *Genome of Europe*. To inwestycja w przyszłość i zdrowie Polaków! Projekt dofinansowany przez **Unię Europejską** w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki**.

Zdj. 10. Uczestnicy spotkania inauguracyjnego projektu G4PL.

W **1 marca 2026 r.** w Pałacu w Turwi odbył się dzień otwarty towarzyszący wystawie „Wuchta Wiary. Bohaterowie Pracy Organicznej w Wielkopolsce”. Odwiedzający mogli indywidualnie zwiedzać ekspozycję w godzinach oraz zapoznać się z dodatkowymi materiałami online dostępnymi poprzez kody QR. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem i było okazją do bliższego poznania bohaterów pracy organicznej w Wielkopolsce, zanim wystawa wyruszyła w dalszą trasę.

Zdj.11. Dzień otwarty w Pałacu w Turwi.

11 marca 2026 r., w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyło się spotkanie inauguracyjne realizację projektu **OMNI-PLANT– Krajowa infrastruktura badawcza do obrazowania i analizy multiomicznej na poziomie pojedynczej komórki roślinnej dla nowoczesnego rolnictwa i leśnictwa**, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 2.4 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Projekt realizowany jest przez konsorcjum, w skład którego wchodzi: Instytut Chemii Bioorganicznej PAN (lider), Wydział Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Instytut Genetyki Roślin PAN. OMNIPLANT powstał jako odpowiedź na jedno z najważniejszych i jednocześnie najbardziej złożonych wyzwań współczesnej nauki, rolnictwa, leśnictwa i biotechnologii – jak skutecznie i precyzyjnie zrozumieć mechanizmy funkcjonowania roślin na poziomie pojedynczych komórek, aby sprostać narastającym problemom związanym z globalnymi zmianami klimatycznymi, degradacją środowiska, utratą żyzności gleb oraz spadkiem bioróżnorodności.

Zdj. 12. Spotkanie inauguracyjne OMNI-PLANT.

W dniach **16–19 marca 2026 r.** w Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej ICHB PAN odbyły się **warsztaty poświęcone rozwojowi kompetencji przywódczych i menedżerskich dla liderów grup badawczych z Instytutu i PCSS**. Wydarzenie stanowiło element działań ICHB PAN w ramach wdrażania strategii HR Excellence in Research.

Zdj. 13. Uczestnicy spotkania dla liderów grup badawczych.

17 marca 2026 r. podczas wydarzenia **17. Światowy Tydzień Mózgu** w Oddziale Polskiej Akademii Nauk sesję poprowadziła Dyrektorka Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, dr hab. Luiza Handschuh, prof. ICHB PAN. W trakcie jej trwania można było posłuchać dwóch wykładów. W tym: „Neurotechnologia i jej zastosowanie w neurorehabilitacji”, który wygłosił prof. dr hab. n. med. Sławomir Michalak (Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego) oraz „Dlaczego mózg choruje nierówno? O selektywnej wrażliwości neuronów”, który zaprezentował dr Paweł Światoński (ICHB PAN).

Zdj. 14. Prof. Luiza Handschuh podczas 17. Tygodnia Mózgu w Poznaniu.

18-19 marca 2026 r. odbyły się targi LABS EXPO na MTP w których udział wzięły Instytut Chemii Bioorganicznej PAN. Był to doskonały czas na wymianę wiedzy, prezentację możliwości Instytutu oraz budowanie nowych relacji na styku nauki i biznesu. Podczas tegorocznej edycji ICHB PAN promował zaawansowane usługi specjalistycznych jednostek, w tym Pracowni Modelowych Organizmów Ssaczych, Pracowni Chemii Medycznej, Pracowni Testów i Obrazowania Molekularnego oraz Pracowni Spektrometrii Mas.

Zdj. 15. Wręczenie Nagrody o Grand Prix Prezesa Polskiej Akademii Nauk.

22 marca 2026 r. w Pałacu w Turwi (ICHB PAN) odbyło się wydarzenie z okazji **Pierwszego Dnia Wiosny** oraz kwitnących śnieży, które przyciągnęło wielu odwiedzających. Wiosenna sceneria i kwitnące kwiaty stworzyły wyjątkową atmosferę spacerów po pałacowym parku. Miłą niespodzianką dla uczestników była obecność

Fundacji Oddział Ochotniczy Ułanów Poznańskich ze Stajnią Lanca.

22 marca 2026 r. ICHB PAN wzięła udział w tegorocznym **Poznańskim Festiwalu Nauki i Sztuki**. Naukowcy poprowadzili dwa angażujące stanowiska warsztatowe w Pałacu Działyńskich, przybliżając naukę „na żywo” lokalnej społeczności. „Jakość w świetle chemii i biologii”, gdzie młodzi uczestnicy, dzięki praktycznym eksperymentom, badali, w jaki sposób nauka zapewnia bezpieczeństwo i skuteczność produktów codziennego użytku – od leków po żywność. „C. elegans- mały bohater w laboratorium”, podczas których uczestnicy mieli wyjątkową okazję zaobserwować te milimetrowe organizmy pod mikroskopem i dowiedzieć się, dlaczego są one kluczowe dla światowego postępu naukowego.

Zdj. 16. Instytut Chemii Bioorganicznej PAN podczas Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki.

26 marca 2026 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyła się coroczna **Prezentacja Pracowni Specjalistycznych**. Spotkanie stanowiło jasny i wyczerpujący przegląd wysokiej klasy infrastruktury badawczej przeznaczonej do realizacji projektów naukowych i rozwojowych. Sesję poprowadziła dr hab. Magdalena Łuczak, prof. ICHB PAN, Zastępca Dyrektora ds. Naukowych, a podczas prezentacji szczegółowo omówiono możliwości, najnowocześniejszy sprzęt oraz potencjał badawczy.

21 kwietnia 2026 r. w Pałacu i parku w Turwi odbyły się **obchody Dnia Ziemi**. W salonie pałacu prelekcję wygłosił Paweł Chmielarz z Instytutu Dendrologii Polskiej Akademii Nauk, przybliżając uczestnikom temat ochrony drzew i dziedzictwa przyrodniczego. Wyjątkowym momentem wydarzenia było wspólne posadzenie klonu pochodzącego od około 800-letniego dębu „Rus” z Rogalina. Spotkanie stało się okazją do wspólnego działania na rzecz przyrody oraz spędzenia czasu w malowniczym otoczeniu pałacu i parku w Turwi.

23 kwietnia 2026 r. w Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej ICHB PAN odbyło się **17. Zgromadzenie Członków EU-OPENSREEN**. Celem spotkania było omówienie bieżących działań konsorcjum, wymiana

doświadczeń między partnerami oraz wyznaczenie kierunków dalszego rozwoju infrastruktury badawczej wspierającej odkrywanie nowych związków biologicznie aktywnych. Po części merytorycznej goście mieli okazję zwiedzić laboratoria ICHB PAN, a także zwiedzić secesyjną willę, w której mieści się siedziba Centrum Biologii Chemicznej ERIC. Centrum Biologii Chemicznej ERIC oferuje dostęp do infrastruktury i ekspertyzy w zakresie wysokoprzepustowych badań przesiewowych, mikroskopii wysokoprzepustowej i ultra-super-rozdzielczej oraz chemii medycznej. Jest częścią POL-OPENSREEN – Polskiej Platformy Infrastruktury Skriningowej dla Biologii Chemicznej i konsorcjum EU-OPENSREEN-ERIC. Wydarzenie było możliwe dzięki wsparciu EU-OPENSREEN i MNISW.

Zdj. 17. Uczestnicy 17. Zgromadzenia Członków EU-OPENSREEN.

24 kwietnia 2026 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu odbyło się **spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia DNA**. Była to znakomita okazja do uczczenia dwóch niezwykle ważnych odkryć naukowych w dziedzinie badań DNA - odkrycia struktury podwójnej helisy DNA (rok 1953) oraz ukończenia projektu *Human Genome Project* (rok 2003), dostarczającego informacji o sekwencji genomu ludzkiego. W pierwszej części wydarzenia zostały wygłoszone dwa interesujące wykłady: prof. dr hab. Jan Barciszewski – „DNA at 2026”, prof. dr hab. Piotr Ziółkowski – „Crossing over in plants: the DNA shuffle behind diversity”. Natomiast w drugiej części odbyło się spotkanie integracyjne moderowane przez Zakład Genetyki Nowotworów. Zostało ono przeprowadzone w formie interaktywnych warsztatów w grupach. Podjęto żywą dyskusję na temat najważniejszych odkryć w genetyce na przestrzeni ostatnich dekad, a także ich perspektyw w przyszłości, w tym roli AI w kształtowaniu badań DNA w najbliższych latach. Odbył się również QUIZ wiedzy o DNA.

Zdj. 18. Wykłady w ramach Międzynarodowego Dnia DNA.

7 maja 2026 r. w Pałacu w Turwi (Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN) rozpoczął się **nowy cykl wykładów w ramach projektu „Nauka na Szlaku Pracy Organicznej 2.0”** dofinansowanego przez Fundację Zakłady Kórnickie. Prelekcję pt. „*Krętki Borrelia* i kleszcze – poznaj swoich wrogów” w ramach cyklu *Zakażenia bez paniki*. „Wiedza zamiast strachu” wygłosiła dr hab. Anna Urbanowicz, prof. ICHB PAN. Spotkanie dotyczyło boreliozy i innych chorób odkleszczowych, ich objawów, leczenia oraz profilaktyki. Omówiono metody ochrony przed kleszczami oraz szczepienia. Po wykładzie uczestnicy aktywnie dyskutowali o diagnostyce i zapobieganiu zakażeniom.

8 maja 2026 r., na Placu Wolności w Poznaniu została zaprezentowana **wystawa „Nie samym genem... Kod genetyczny a kod kulturowy”**. Stanowi ona zaproszenie do refleksji nad tym, kim jesteśmy i co buduje naszą tożsamość. Czy definiują nas geny zapisane w biologii, czy może kultura, język i doświadczenie? Ekspozycja prowadzi przez kolejne etapy ludzkiej historii — od wspólnych korzeni wszystkich organizmów, przez ewolucję człowieka i wielkie migracje, aż po kształtowanie się wspólnot i tożsamości kulturowej. Wystawa powstała we współpracy Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, Uniwersytetu Artystycznego im. M. Abakanowicz w Poznaniu oraz Urzędu Miasta Poznania i dostępna jest do 3 lipca 2026 r.

Zdj. 19. Wystawa „Nie samym genem...” znajdująca się na Placu Wolności.

17 maja 2026 r. w Pałacu w Turwi odbyła się wyjątkowa **Noc Muzeów**. Zwiedzający mogli nie tylko zobaczyć wnętrza pałacu, ale również poczuć klimat minionej epoki dzięki scenom rodzajowym, krótkim inscenizacjom oraz opowieściom inspirowanym codziennym życiem dawnych mieszkańców i gości pałacu. Wydarzenie, współtworzone ze Stowarzyszeniem Teatralnym „Legion”, cieszyło się dużym zainteresowaniem i odbywało się w kilku turach zwiedzania. Dodatkową atrakcją była możliwość połączenia wizyty w pałacu z wydarzeniami organizowanymi w Gorzelnii w Turwi, co pozwoliło uczestnikom spędzić w Turwi cały wieczór w wyjątkowej historycznej atmosferze.

20 maja 2026 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyła się konferencja pt. „**Nucleic Acids in Resonance**” (NAIR 2026). Pierwsza sesja konferencji dotyczyła roli metod NMR w badaniach strukturalnych kwasów nukleinowych i innych układów biologicznych, druga tematyki badań strukturalnych cząsteczek G-kwadrupeksów. Wydarzenie miało również na celu uhonorowanie wybitnego dorobku naukowego prof. dr hab. Zofii Gdaniec, jej wkładu w rozwój technik NMR w ICHB PAN oraz wyrażenie głębokiego uznania dla wieloletniej działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej Pani Profesor.

23 maja 2026 r. w Pałacu w Turwi odbył się „Piknik u Generała – wielkopolski etos pracy”. Był to wyjątkowy dzień, pełen historii, tradycji, nauki i rodzinnych atrakcji. Wydarzenie uświetniły takie atrakcje jak występy artystyczne, warsztaty i gry plenerowe. W ramach akcji Funduszowy Maj była możliwość udziału w warsztatach pt. DNA – cząsteczka życia oraz możliwość oddania próbki do projektu „G4PL – Genomika dla Polski”. Wydarzenie wzbudziło ogromne zainteresowanie wśród pracowników ICHB PAN, PCSS i mieszkańców okolicznych miejscowości.

29-30 maja 2026 r., w ramach akcji Funduszowy Maj w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyły się **warsztaty „DNA - cząsteczka życia”**. Uczestnicy poprzez eksperymenty i działania praktyczne poznali podstawy

genomiki oraz jej znaczenie dla przyszłości medycyny jednocześnie dowiadując się jak Fundusze Europejskie wspierają rozwój takich inicjatyw w Polsce. Osoby dorosłe mogły również oddać próbkę DNA stając się jednocześnie częścią projektu G4PL-Genomika dla Polski. Wydarzenie było możliwe dzięki wsparciu z Funduszy Europejskich.

18 lutego 2026 r. w Pałacu Staszica w Warszawie odbyło się sprawozdawczo-wyborcze posiedzenie Rady Konsorcjum PIONIER. Najważniejszym punktem obrad było zakończenie wieloletniej misji dr. inż. Macieja Strońskiego, który pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Konsorcjum PIONIER. Nowym Przewodniczącym RKP wybrano Artura Binczewskiego, Kierownika Pionu Technologii Sieciowych PCSS.

Zdj. 20. Wybory nowych członków Rady Konsorcjum PIONIER

W dniach od 16 do 20 marca 2026 roku w siedzibie PCSS odbyło się drugie doroczne spotkanie ECHOES. Stolica Wielkopolski stała się europejskim centrum debaty na temat przyszłości cyfrowego dziedzictwa kulturowego. Partnerzy projektu ECHOES, przedstawiciele Komisji Europejskiej i projektów siostrzanych ECCCH spotkali się, aby omówić dotychczasowe postępy i nakreślić kierunki rozwoju wspólnej platformy danych.

W 14 kwietnia 2026 r. z okazji World Quantum Day ogłoszono kluczowy krok w rozwoju technologii kwantowych w Polsce i Europie, otóż system komputerowy PIAST-Q pomyślnie przeszedł procedury odbioru i został oficjalnie uruchomiony w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Oznacza to pełną gotowość jednostki do realizacji zaawansowanych operacji obliczeniowych.

16 kwietnia 2026 r. Poznańska Mapa Zero Waste, stworzona w ramach współpracy Miasta Poznania i PCSS, otrzymała wyróżnienie w prestiżowym konkursie Skrzydła IT w Administracji. Projekt został doceniony w kategorii „e-Usługi dla obywatela” jako wzór wdrożenia nowoczesnych technologii wspierających ideę gospodarki obiegu zamkniętego. To kolejne potwierdzenie skuteczności synergii między nauką a samorządem w procesie cyfrowej transformacji stolicy Wielkopolski.

15-16 kwietnia 2026 roku odbyła się kolejna edycja **Międzynarodowego Kongresu Cyberbezpieczeństwa i Technologii Przełomowych INSECON**, będącego jednym z najważniejszych spotkań ekspertów IT w Europie Środkowo-Wschodniej. Wydarzenie to, organizowane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, skoncentrowało się na budowaniu świadomości zagrożeń w cyberprzestrzeni oraz prezentacji innowacyjnych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo na poziomie krajowym i międzynarodowym. Podczas tegorocznej edycji Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe reprezentował Pełnomocnik Dyrektora ds. PCSS Robert Pękał, który wziął udział w panelu dyskusyjnym zatytułowanym „Wykorzystanie technologii dual-use w obronności – szanse i ryzyka regulacyjne”.

Zdj. 21. Udział Pełnomocnika Dyrektora ds. PCSS p. Roberta Pękała w panelu dyskusyjnym.

16 kwietnia 2026 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego odbyła się konferencja „**Strategie Wzrostu 2026**”, stanowiąca platformę wymiany doświadczeń między światem biznesu, administracji i technologii. Wydarzenie, zorganizowane we współpracy z Niderlandzko-Polską Izbą Gospodarczą, skoncentrowało się na wyznaczeniu kluczowych kierunków rozwoju regionu w obliczu dynamicznych zmian rynkowych. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe było reprezentowane przez Pełnomocnika Dyrektora ds. PCSS Roberta Pękała, który uczestniczył w panelu dyskusyjnym poświęconym zastosowaniom sztucznej inteligencji oraz technologii kosmicznych w gospodarce: „Nowe technologie i nowe rynki: AI oraz sektor”.

Instytut Dendrologii PAN

W dniu **19.01.2026** w Instytucie Dendrologii PAN **zainaugurowano Rok Jubileuszowy Arboretum Kórnickiego**. Podczas seminarium naukowego **prof. Andrzej M. Jagodziński i dr inż. Kinga Nowak** wygłosili wykład pt. „Gromadzić, badać, uczyć, udostępnić... 200 lat Arboretum Kórnickiego”. Z kolei w dniu **27.02.2026** z inicjatywy Urzędu Miasta i Gminy Kórnik odbyła się konferencja inaugurująca Rok Kórnickiego Dziedzictwa, podczas której dyrektor Instytutu – prof. Andrzej M. Jagodziński – przybliżył uczestnikom konferencji historię i znaczenie Arboretum.

W dniach **13-15.04.2026** Instytut Dendrologii PAN wraz z Leśnym Bankiem Genów Kostrzyca **zorganizował warsztaty dla młodych naukowców** pt. „Germplasm Preservation of Forest Tree Species”. Szkolenie poświęcone było zachowaniu zasobów genowych gatunków drzew leśnych z wykorzystaniem technik kultur *in vitro* i kriokonserwacji. W warsztatach uczestniczyli naukowcy z kilku krajów, m.in. z Hiszpanii, Niemiec, Chorwacji, Ukrainy, Czech i Polski.

W dniach **6-10.05.2026** w Instytucie Dendrologii PAN odbyła się **II międzynarodowa konferencja naukowa Research and Practice in Forest Ecology**. Konferencja skierowana była do młodych naukowców, doktorantów oraz studentów zajmujących się szeroko rozumianą ekologią lasu. **Celem konferencji** było omówienie wyników badań z zakresu ekologii lasu, ze szczególnym uwzględnieniem zmian zachodzących w ekosystemach leśnych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej. Wydarzenie to dało możliwość nawiązania współpracy pomiędzy licznymi ośrodkami naukowymi, z których przybyło do Kórnicka 50 młodych badaczy reprezentujących 17 krajów. Poza wykładami i warsztatami zorganizowanymi w Instytucie, uczestnicy konferencji wzięli udział w wyjeździe do Wolińskiego Parku Narodowego, gdzie zapoznali się z zastosowaniem wyników naszych badań w praktyce ochrony przyrody. Konferencja dofinansowana została przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także ze przez Fundację Zakłady Kórnickie.

W dniu **13.05.2026** w Instytucie Dendrologii PAN odbyła się **konferencja jubileuszowa** pt. *Gromadzić, badać, uczyć, udostępnić... 200 lat Arboretum Kórnickiego*. W konferencji udział wzięło liczne grono przedstawicieli instytucji naukowych, samorządowych, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych, a także Lasów Państwowych i służb ochrony przyrody. Program konferencji obejmował wykłady poświęcone historii Arboretum, a także badaniom prowadzonym w oparciu o zgromadzoną w nim

kolekcję. Uczestnicy zwiedzili także Arboretum Kórnicke, w którym podziwiali m.in. będące w pełni kwitnienia kolekcje lilaków (Kolekcja Narodowa). Wieczorem odbył się uroczysty bankiet jubileuszowy. Obchody znakomicie podkreśliły rolę Arboretum Instytutu Dendrologii PAN jako miejsca łączącego naukę, edukację i ochronę przyrody. Obchody jubileuszu Arboretum trwać będą przez cały 2026 rok i obejmą liczne wystawy, warsztaty, koncerty oraz wydarzenia popularyzujące wiedzę o roślinach i środowisku. **Obchody objęte są honorowym patronatem** przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezesa Polskiej Akademii Nauk oraz Prezesa Oddziału PAN w Poznaniu.

Instytut Dendrologii PAN **zorganizował seminarium naukowe** pt. *Nauka dla lasu. Od badań naukowych do praktycznych rekomendacji i wdrożeń w gospodarce leśnej i ochronie zasobów przyrodniczych*. Był to czwarty cykl seminariów, w czasie którego prezentowane były wyniki badań pracowników Instytutu z zakresu nauk leśnych. Seminarium odbyło się w czterech terminach (**18-20, 25-27 maja oraz 8-10 i 15-17 czerwca**). Wielkie zainteresowanie tematyką i blisko 160 zgromadzonych uczestników potwierdzają zapotrzebowanie na transfer wiedzy do praktyki leśnej.

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

Dnia 10 grudnia 2025 roku w Warszawie odbyła się 5. konferencja stron **Porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej**. Konferencję organizuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska i jest to najważniejsze wydarzenie dotyczące wykorzystania wodoru. Na konferencję przybyli przedstawiciele świata biznesu, przemysłu, nauki, instytucji otoczenia biznesu oraz administracji rządowej i samorządowej związani z rozwojem technologii wodorowych. Instytut Fizyki Molekularnej PAN jest sygnatariuszem porozumienia od samego początku jego funkcjonowania, czyli od 2021 roku. Ze strony Instytutu w spotkaniu uczestniczył Zastępca Dyrektora ds. Naukowych, **prof. IFM PAN Adam Rachocki**.
<https://www.gov.pl/web/klimat/v-konferencja-stron-porozumienia-wodorowego>

W ubiegłym roku Instytutu Fizyki Molekularnej PAN świętował Złoty Jubileusz 50-lecia. Z tej okazji na uroczystości w dniu 25 marca 2026 r. zasłużeni pracownicy Instytutu zostali wyróżnieni odznaczeniami państwowymi. **Medale za Długoletnią Służbę oraz Krzyże Zasługi** wręczyła Wiceprezes PAN, prof. Mirosława Ostrowska, podkreślając, że wydarzenie to stanowi ważne dopełnienie Jubileuszu i jest wyrazem uznania dla pracy oraz zaangażowania osób współtworzących Instytut oraz jego dorobek naukowy. Wśród osób wyróżnionych jest również grono profesorów, którzy wkrótce zostaną odznaczeni przez Prezydenta RP Krzyżami Kawalerskimi Orderu Odrodzenia Polski.

XXVI Czesko-Polskie Seminarium "Structural and Ferroelectric Phase Transitions", Milovy, 4-8 maja 2026 r. Cykliczne Seminaria Polsko-Czeskie lub Czesko-Polskie, w zależności od miejsca organizacji, to jedne z najbardziej długotrwałych wydarzeń naukowych poświęconych fizyce strukturalnych oraz ferroelektrycznych przemian fazowych. Ich początek sięga bowiem roku 1979, kiedy to z inicjatywy profesorów Bożeny Hilczer oraz Jana Fouska, w podpoznańskim Błażewjku nad jeziorem Bnińskim, odbyło się pierwsze spotkanie czechosłowackich oraz polskich naukowców. Od tego czasu Seminaria odbywają się regularnie co dwa lata, w Polsce lub w Republice Czeskiej, a ich tradycyjnymi współorganizatorami są Instytut Fizyki Molekularnej PAN oraz Instytut Fizyki CAS w Pradze. Tegoroczne, już XXVI Seminarium odbyło się w ośrodku OREA „Devět Skal” (Dziewięć Skał), położonym na Wyżynie Czesko-Morawskiej, w pięknej i spokojnej okolicy pasma górskiego Žďárské vrchy. Wzięły w nim udział 83 osoby z 10 krajów oraz... jeden pies rasy bigiel, który grzecznie przesympiał większość wykładów. Większość uczestników Seminarium pochodziła z Czech oraz z Polski, a około 25% z krajów takich jak Francja, Niemcy, Szwajcaria a nawet USA i Chiny. Wygłoszone podczas seminarium wykłady były doskonałą ilustracją, jak wiele ciekawych rzeczy dzieje się w niemłodej już tematyce ferroelektryków. Przykładem są wystąpienia Samuela Seddona (*Technische Universität Dresden*) o funkcjonalnościach ścian domonowych w ferroelektryku LaAlO₃, czy Brahima Dkhil'a (*Université Paris-Saclay*) o nieoczekiwanych zastosowaniach antyferroelektryków do piezokatalizy. Niezwykły wykład wygłosił Paweł Pierański (*Université Paris-Saclay*), gdyż dotyczył on szczęśliwych zbiegów okoliczności w eksperymentach z ciekłymi kryształami. Wśród zaproszonych mówców nie zabrakło też reprezentantów współorganizującego Seminarium Instytutu Fizyki Molekularnej PAN. Wytchnieniem od intensywnego

programu naukowego był czas wolny, w ramach którego organizatorzy zaproponowali wędrowkę jedną z trzech tras turystycznych wśród urokliwych wzgórz pasma Žďárské vrchy lub wycieczkę do Sanktuarium pielgrzymkowego św. Jana Nepomucena w miejscowości Zdziar nad Szawą. Niezwykła architektura oraz elementy wnętrza tego sanktuarium posiadają symetrię gwiazdy, która nawiązuje do jednego z atrybutów św. Jana Nepomucena. Seminarium zakończyła obietnica, że kolejne XXVII Seminarium, zostanie zorganizowane przez Instytut Fizyki Molekularnej PAN w roku 2028, w rejonie Karkonoszy. <http://palata.fzu.cz/cpsem/>.

W ramach XXIX edycji **Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki** pracownicy Instytutu Fizyki Molekularnej PAN zaprezentowali pokaz **Pierwszej JAKOŚCI powietrze z zamrażarki – i co z nim zrobić?** Wydarzenie odbyło się 22 kwietnia 2026 roku w Pałacu Działyńskich, siedzibie Poznańskiego Oddziału PAN. Naukowcy z IFM PAN w przystępny i widowiskowy sposób pokazali, jak temperatura wpływa na właściwości powietrza. Uczestnicy poznali azot, tlen i dwutlenek węgla w różnych stanach skupienia, obserwując efektowne eksperymenty na żywo. To było inspirujące spotkanie z nauką – angażujące, zrozumiałe i pełne efektów „wow”, skierowane do uczniów szkół podstawowych z Poznania i okolic.

Instytut Genetyki Człowieka PAN

Instytut Genetyki Człowieka PAN we współpracy ze Stowarzyszeniem *Gen-i-już* byli jednymi z organizatorów XV edycji **Nocy Biologów 2026** pod hasłem „Biologia pełna sygnałów – odkryj, jak mówi życie”. Wydarzenie odbyło się w piątek 16 stycznia 2026 roku. W zajęciach stacjonarnych w IGC PAN uczestniczyło ponad 80 uczniów szkół podstawowych oraz 20 uczniów ze szkoły ponadpodstawowej. W ramach wydarzenia uczestnicy wzięli udział w cyklu warsztatów popularyzujących wiedzę z zakresu biologii i genetyki: *DNA – cząsteczka życia; Mam haka na raka! Jak genetycy walczą z nowotworami?; Plemnikiowe diagnozy. Hipertermia plemników – generator sygnałów; Badania omiczne w onkologii, czyli jak wygląda słoń?; Sekretne życie komórek w hodowli 2D i 3D, czyli laboratoryjna farma naukowca*. Warsztaty dla dzieci i młodzieży realizowane są dzięki wsparciu firmy GenoPlast Biotech S.A.

Zdj.22. Noc Biologów w Instytucie Genetyki Człowieka PAN.

W dniach 18-19 marca 2026 r. odbyła się czwarta edycja **Targów Wyposażenia i Technologii Laboratoryjnych LABS EXPO**, najważniejszego wydarzenia w branży laboratoryjnej w Polsce. Pracownicy IGC PAN oraz działającego przy IGC PAN Innowacyjnego Centrum Medycznego zaprezentowali uczestnikom tematykę badawczą Instytutu, ofertę badań komercyjnych oraz aktywność popularyzatorską Stowarzyszenia *Gen-i-już*.

Zdj. 23. Przedstawiciele IGC PAN podczas Targów LabsExpo.

18 marca, w ramach LABS Expo 2026, odbył się panel poświęcony jednostkom PAN pt. „Od badań podstawowych do wdrożeń – potencjał instytutów PAN”, w którym wystąpienie pt. „Transkryptomika przestrzenna i komórkowa – prezentacja certyfikowanego ośrodka badawczego” przedstawił **prof. dr hab. n. med. Andrzej Pławski** (IGC PAN) oraz **dr n. rol. Oliwia Zakerska-Banaszak** (IGC PAN) i **dr Dariusz Kruszka** (IGR PAN) pt: „Od kulturomiki do multiomiki: kompleksowe badania mikrobioty i metabolomu”.

Zdj. 24. Wystąpienie dr Oliwii Zakerskiej-Banaszek podczas Targów LabsExpo.

Instytut Genetyki Człowieka PAN był jednym ze współorganizatorów 17. Tygodnia Mózgu w Poznaniu, który odbył się w dniach 16-20 marca 2026 r. w Sali Turkusowej Pałacu Działyńskich, w siedzibie Oddziału PAN w Poznaniu. W dniu 19 marca **prof. dr hab. Maciej Gieffing**, dyrektor Instytutu Genetyki Człowieka PAN poprowadził sesję, podczas której jednym z wykładowców była **dr hab. Marzena Skrzypczak-Zielińska, prof. IGC PAN**, która wygłosiła wykład pt. „Od talerza do mózgu: behawioralne i neurobiologiczne mechanizmy wpływu diety oraz stylu życia na choroby zapalne jelit.”

Zdj. 25. Prof. M. Gieffing podczas 17. Tygodnia Mózgu w Poznaniu.

Czerwone i zielone linie to **seria spotkań skierowanych do dorosłych zainteresowanych nauką**. Wydarzenie ma na celu przybliżenie fascynujących zagadnień z pogranicza immunologii, genetyki i fizjologii człowieka. To przestrzeń do rozmowy o nowoczesnej nauce, jej możliwościach, wyzwaniach i wpływie na nasze życie. **27 marca 2026 roku** odbyło się pierwsze spotkanie z tego cyklu, wykład pt.: *Biologia rozrodu – badania gamet męskich* wygłosiła **dr. n. biol. Marzena Kamieniczna**. Badania gamet męskich to jeden z najciekawszych i jednocześnie bardzo medialnych działów nauki. Generuje szereg pytań o przebieg badań, ich jakość, zastosowanie nowych technologii i sposoby wykorzystania uzyskanych informacji, czy też o kontrolę nad badaniami w dwóch klasach o profilu biologiczno-chemicznym. Projekt uzyskał dofinansowanie z Polskiej Akademii Nauki w ramach programu „Otwarta Nauka”.

Zdj.26. Wykład w ramach nowej serii wykładów: „Czerwone i zielone linie”.

XXIX edycja Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki odbyła się w dniach 20-24 kwietnia 2026 r. w Pałacu Działyńskich - siedzibie Oddziału PAN w Poznaniu. Tegoroczna edycja odbywała się pod hasłem „Jakość” – tematu niezwykle aktualnego i ważnego we współczesnym świecie, także w świecie nauki. Stowarzyszenie *Gen-i-Już*, popularyzujące badania prowadzone w IGC PAN, uczestniczyło w organizacji dwóch wydarzeń festiwalowych: *Po nitce do kłęбка czyli jak zapakować DNA?* Genetyczne układanki czyli od DNA do chromosomów. To wydarzenie poświęcone poznaniu tajemnicy dziedziczenia cech, takich jak odcień włosów, czy kolor oczu. Uczestnicy zgłębiali tajemnice kodu genetycznego, odkrywali czym jest DNA i poznawali jego budowę. Poszukiwali też DNA w komórkach budujących organizmy żywe. Mieli również możliwość zaszyfrowania swojego imienia przy pomocy kodu genetycznego i zrobienia imiennej bransoletki. *Trening białych krwinek czyli jak działają szczepionki?* Uczestnicy dowiedzieli się, jakie znaczenie dla odporności i walki z patogenami mają białe krwinki. Naukowcy z IGC PAN wyjaśniali jak działają szczepionki i dlaczego są ważne dla naszego zdrowia. Dzięki zabawie ze slime’ami i koralikami, uczestnicy przekonali się, jak trudne zadanie ma organizm, do którego wtargnął wirus oraz jak w prosty sposób (dzięki szczepieniom) ułatwić mu rozpoznawanie i walkę z intruzem. Z użyciem przyciągających się w wodzie klocków – symulujących wirusy i przeciwciała, wyjaśniano pracę układu odpornościowego, udowadniając jak ważnym ogniwem odpowiedzi immunologicznej są przeciwciała.

Zdj.27. Instytut Genetyki Człowieka PAN podczas Festiwalu Nauki i Sztuki.

W dniu **19 maja 2026 roku**, w IGC PAN odbyła się **V Poznańska TBR-ówka** pt. „Cytogenetics in reproductive biology research”. Mini-symposium, połączone z warsztatami praktycznej nauki podstaw cytogenetyki, przyciągnęło naukowców i praktyków z całej Polski. Szerokim zainteresowaniem cieszyły się również wykłady zaproszonych prelegentów, w tym zagranicznych m.in. **prof. Darren Griffin z University of Kent (UK)**. TBR-ówka to formuła spotkań zapoczątkowana w 2023 roku, mająca na celu integrację członków Poznańskiego Oddziału Towarzystwa Biologii Rozrodu, zachęcanie nowych naukowców do włączenia się w prace Towarzystwa, promowanie tematów z dziedziny biologii rozrodu oraz, co najważniejsze: dzielenie się technikami, z którymi na co dzień pracujemy. W ramach mini-symposium wygłoszono osiem wykładów: ‘Cytogenetics in reproductive biology research’ (**dr Marzena Kamieniczna**; IGC PAN, Poznań); ‘Preimplantation human cytogenetics: Why are whole chromosome-and segmental-aneuploidies polar opposites’ (**prof. Darren Griffin**; University of Kent, UK); ‘Cytogenetic Diagnostics in Domestic Mammals: Implications for Reproduction and Breeding’ (**prof. Marek Świtoński** (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu); ‘Meiotic segregation pattern – why karyotype matters?’ (**dr hab. Marta Olszewska, prof. IGC (IGC PAN, Poznań)**); ‘Clinical applications of preimplantation genetic testing (with special focus on PGT-SR)’ (**dr Ewa Kaczorowska, GUMed, Gdańsk**); ‘Cytogenetic studies in reproductive function disorders: a retrospective analysis’ (**dr Nataliya Huleyuk**, Amosov National of Cardiovascular Surgery and Hereditary Pathology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, Lviv, Ukraine); ‘Additional chromosome Y in males with reproductive problems’ (**mgr Aleksandra Leśniewska**; IGC PAN, Poznań); ‘Let’s Go FISHing: What FISH Can Catch in Your Experiments?’ (**prof. Izabela Szczerbal**, Uniwersytet Przyrodniczy w

Poznaniu). Prócz wykładów, tegoroczna TBR-ówka obejmowała warsztaty praktyczne z zakresu fluorescencyjnej hybrydyzacji *in situ* (FISH) prezentujące pełny proces laboratoryjny – od przygotowania preparatu, przez hybrydyzację, po mikroskopową analizę wyników. Warsztaty poprowadzili **mgr Zuzanna Graczyk, mgr Katarzyna Krych**. Jak w ubiegłych latach, tegoroczna TBR-ówka była znakomitą okazją do nawiązania nowych znajomości oraz wymiany doświadczeń między naukowcami na każdym etapie kariery naukowej. Wsparcie sponsorskie zapewniły firmy: Altium, Novogene oraz Cell Service. Udział w V Poznańskiej TBR-ówce wzięło łącznie 50 osób.

Zdj.28. Uczestnicy V Poznańskiej TBR-ówki.

Cykliczne warsztaty w IGC PAN Stacjonarne zajęcia popularyzacyjne odbywają się w piątki i są skierowane do dzieci i młodzieży. **W okresie od 1 grudnia 2025 r. do 31 maja 2026 r.** w warsztatach uczestniczyło 567 dzieci (61 przedszkolaków, 386 dzieci z szkół podstawowych) oraz 120 uczniów szkół ponadpodstawowych. Dla każdej grupy wiekowej przygotowano zajęcia przedstawiające podstawowe pojęcia genetyczne, warsztaty laboratoryjne (doświadczenia kolorymetryczne, izolacja DNA) oraz wycieczkę po IGC PAN. Dla młodzieży licealnej (klasy o profilu biologiczno-chemicznym) przygotowano zajęcia obejmujące m.in. poznanie modeli komórkowych oraz techniki hodowli komórek *in vitro* w dwóch wymiarach: 2D i 3D, komórki macierzyste oraz metody oceny żywotności plemników.

Dnia **15 maja 2026 roku** odbyło się uroczyste **spotkanie inauguracyjne działalności laboratoriów wchodzących w skład Integracyjnej platformy multiomicznej do badań metabolomów i mikrobiomów** z wykorzystaniem uczenia maszynowego, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach działania 2.4 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki nr FENG.02.04-IP.04-0025/24-00. **Instytut Genetyki**

Człowieka PAN we współpracy z Instytutem Genetyki Roślin PAN łącząc swoje kompetencje i zaplecze badawcze, stworzyły nowoczesną infrastrukturę opartą na technologiach multiomicznych i metodach uczenia maszynowego. Misją tego projektu jest integracja wysokoprzepustowych badań multiomicznych z analizą funkcjonalną w celu wspierania rozwoju nowoczesnych terapii, diagnostyki oraz innowacyjnych produktów biologicznych i rolniczych. W Instytucie Genetyki Człowieka PAN doposażono Pracownię Kulturomiki i Modelowania Mikrobioty w specjalistyczne komory hodowlane do wysokoprzepustowych hodowli *in vitro*. Natomiast w Instytucie Genetyki Roślin PAN przeprowadzono modernizację Laboratorium Multiomiki. Instytut Genetyki Człowieka PAN oraz Instytut Genetyki Roślin PAN oferują kompleksowe podejście multiomiczne, eksperckie wsparcie naukowe dla innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych, a także współpracę z partnerami ze świata nauki i biznesu. Platforma dysponuje nowoczesną aparaturą umożliwiającą prowadzenie zaawansowanych analiz metabolomicznych i mikrobiomowych, profilowanie składu biochemicznego roślin i żywności, badania biotransformacji związków i leków, identyfikację biomarkerów chorób, poszukiwanie nowych substancji aktywnych (API).

Zdj. 29. Otwarcie laboratoriów „Integracyjnej platformy multimicznej do badań metabolomów i mikrobiomów.

Instytut Genetyki Roślin PAN

W dniu **17 marca 2026 r.** w siedzibie Instytut Genetyki Roślin PAN **odbyło się szkolenie dla pracowników Działu B&R oraz doradców z firmy PROCAM Polska (43 osoby).** Gości Instytutu przywitał prof. Paweł Krajewski, Dyrektor Instytutu oraz pani mgr inż. Karolina Felczak-Konarska, Dyrektor ds. Badań i Rozwoju PROCAM Polska. Na wstępie Zastępca Dyrektora ds. Naukowych, pan prof. Arkadiusz Kosmala przedstawił tematykę badań realizowanych w Instytucie. Podczas szkolenia zaprezentowano szereg wykładów eksperckich. Pan prof. A. Kosmala omówił zagadnienia związane z mechanizmami reakcji roślin na abiotyczne czynniki stresowe. Pani prof.

Małgorzata Jędrzycka przedstawiła sposoby wykorzystania metod aerobiologicznych w ochronie roślin i zdrowia ludzi. Pani dr Joanna Kaczmarek omówiła działanie Systemu Prognozowania Epidemii Chorób, SPEC; jest to system wspierania decyzji w ochronie rzepaku wykorzystujący techniki aerobiologiczne. Ponadto omówiła najważniejsze inne systemy opracowane i zalecane w Polsce do wspomagania ochrony roślin uprawnych przed chorobami. Pani prof. M. Jędrzycka przedstawiła szereg ważnych informacji na temat nowo tworzonej aplikacji PestSpace, jej funkcjonalności oraz możliwości dalszego rozwoju w Regionie Morza Bałtyckiego i w szerszym kontekście terytorialnym. Uczestnicy kursu wypełnili kwestionariusze dotyczące informacji dostarczanych przez aplikację PestSpace, co pomoże w jak najlepszym dostosowaniu jej do oczekiwań potencjalnych użytkowników. Ponadto przedstawiono zagadnienia związane z etiologią chorób i ich zwalczaniem:

- choroby ziemniaka i pomidora (**dr hab. T. Kosiada**, Katedra Fitopatologii i Nasiennictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu),
- choroby grochu i bobiku (**prof. M. Jędrzycka**),
- choroby rzepaku (**dr J. Kaczmarek**),
- sposoby oznaczania patotypów kiły kapusty (**prof. M. Jędrzycka**).

Po części wykładowej uczestnicy zwiedzili Laboratorium Multiomiki, Centrum Uprawy Roślin oraz szklarnie Instytutu. Zaprezentowano również działanie aparatury aerobiologicznej na przykładzie pułapki Burkarda, służącej w systemie SPEC do monitorowania stężenia zarodników grzybów *Plenodomus lingam* i *P. biglobosus*, powodujących znaczne straty w plonie rzepaku.

Zdj. 30. Uczestnicy szkolenia dla pracowników Działu B&R oraz doradców z firmy PROCAM Polska.

W dniu 28 kwietnia br. w Instytucie Genetyki Roślin PAN w Poznaniu odbyło się **międzynarodowe spotkanie poświęcone szkoleniu w zakresie posługiwania się**

aplikacją PlutoF w celu utworzenia systemu wspierania decyzji w ochronie roślin uprawnych przed chorobami infekcyjnymi. System ten ma korzystać z bardzo bogatej i systematycznie uaktualnianej w czasie rzeczywistym bazy danych otrzymywanych w warunkach polowych w Polsce oraz w krajach regionu Morza Bałtyckiego, w tym głównie Litwie, Łotwie, Estonii i Finlandii. W wyniku projektu powstaje aplikacja mobilna PestSpace wykorzystująca analizę obrazu do rozpoznawania chorób roślin uprawnych w warunkach polowych. Badania rozpoczęto w 2025 roku i będą kontynuowane do początku 2028 roku w ramach projektu naukowo-aplikacyjnego PestSpace, finansowanego przez Unię Europejską w ramach programu Interreg Baltic Sea Region (<https://interreg-baltic.eu/project/pestspace/>). Celem programu jest wzmocnienie współpracy pomiędzy państwami położonymi wokół Morza Bałtyckiego w zakresie łączących je wspólnych zagadnień naukowych, gospodarczych i kulturowych. IGR PAN pełni ważną rolę w projekcie PestSpace koordynując jeden z kluczowych pakietów roboczych, a także aktywnie uczestnicząc we wszystkich pozostałych etapach projektu począwszy od opracowywania metod badawczych aż po ich testowanie i implementację. W ten sposób Instytut wpisuje się w najnowsze trendy w naukach rolniczych określane jako Rolnictwo 4.0. Termin ten odnosi się do zastosowania nowoczesnych technologii, w tym wysokoprzepustowego sekwencjonowania środowiskowego DNA oraz cyfryzacji z wykorzystaniem sztucznej inteligencji i uczenia maszynowego. W wydarzeniu uczestniczyła prasa rolnicza, dzięki czemu korzystając z przytoczonego linku można zapoznać się z krótką relacją z tego wydarzenia: <https://agroprofil.pl/wiadomosci/warsztaty-pest-space/>.

Zdj. 31. Uczestnicy międzynarodowego szkolenia PlutoF w IGR PAN w ramach projektu PestSpace.

15 maja 2026 r. w Instytucie Genetyki Roślin PAN odbyło się spotkanie inauguracyjne działalności laboratoriów tworzących Integracyjną platformę multiomiczną do

badania metabolomów i mikrobiomów z wykorzystaniem uczenia maszynowego. Wydarzenie zostało zorganizowane wspólnie przez Instytut Genetyki Roślin PAN oraz Instytut Genetyki Człowieka PAN. W programie znalazły się: prezentacja projektu, referaty popularnonaukowe, wystąpienia zaproszonych gości. Punktem kulminacyjnym wydarzenia było zwiedzanie Laboratorium Multiomiki i laboratoriów Instytutu Genetyki Człowieka PAN. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki.

W dniach 19–20 maja 2026 r. Instytut Genetyki Roślin gościł uczniów z Zespołu Szkół w Tarnówce oraz Szkoły Podstawowej nr 2 w Suchym Lesie. Dla dzieci przygotowano **warsztaty popularnonaukowe przybliżające świat roślin, genetyki i mikroorganizmów**. Uczniowie uczestniczyli m.in. w zajęciach poświęconych poznawaniu DNA i jego roli w organizmach żywych, samodzielnie poznawali metody pozyskiwania materiału genetycznego z owoców oraz budowali modele DNA. Druga część warsztatów dotyczyła mikrogrzybów i ich znaczenia dla człowieka — nie zabrakło doświadczeń oraz obserwacji mikroskopowych. Zajęcia poprowadzili dr Natalia Żyła z Zakładu Fizjologii Roślin oraz dr Sylwia Salamon, mgr Polina Havrysh i mgr Piotr Banachewicz z Zakładu Mikrobiomiki Roślin. Spotkania miały popularyzatorski charakter i były okazją do rozwijania naukowej ciekawości młodych uczestników.

Zdj. 32.. Warsztaty popularnonaukowe dla uczniów.

Biblioteka Kórnicka PAN

2-6 XII – XLVI Seminarium Mediewistyczne im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej „*Niech Cię wysłucha, Królu, Bóg*”. *Królewskie sacrum i profanum w kulturze średniowiecznej Europy* w ramach cyklu spotkań naukowych wokół jubileuszu tysiąclecia koronacji pierwszego króla Polski **Millenium Regni Poloniae 1025-2025**. Organizatorzy: PTPN, Fundacja Świętego Benedykta, Instytut Historii Sztuki UAM, Instytut Filologii Polskiej UAM, PAN Biblioteka Kórnicka.

4 XII – **uroczysta prezentacja taszki** (sakwy), będącej częścią siodła należącego według przekazów do króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Przez dekady uznawana za **stratę wojenną**, po 82 latach powróciła do zbiorów Zamku w Kórniku.

4 XII – *Poznań poetek* – spotkanie z Bianką Rolando, Patrycją Sikorą-Tarnowską oraz Michaliną Cendrowską. Prowadzenie: prof. Marcin Jaworski (cykl: **Czwartki Literackie** w Pałacu Działyńskich).

6 XII – 109. **Salon Poezji** w Zamku w Kórniku. W programie m.in. wiersze: J. Słowackiego, M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, J.A. Morsztyna, K.I. Gałczyńskiego, K.K. Baczyńskiego, C. Miłosa oraz piosenki świąteczne. Recytacja: Andrzej Nejman. Wokal: Denisa Jarczak-Kaczmarek. Fortepian: Paweł Orłowski. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

11 XII – *Dwie Krainy Czarów* – spotkanie z Pauliną Braiter i Pawłem Beręsewiczem wokół ich najnowszych polskich przekładów *Alice's Adventures in Wonderland* Levisa Carrolla. Prowadzenie: prof. Ewa Rajewska i dr Aleksandra Wieczorkiewicz (cykl: **Czwartki Literackie** w Pałacu Działyńskich).

13 XII – spotkanie w Pałacu Działyńskich w Poznaniu z okazji **44. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego** w Polsce. Rozmawiali: Marian Dźwiniel, Maciej Grela, Dorota Jędraszyk, Dominik Górny. Fragmenty książki *Krajobraz po szoku* autorstwa Ewy Najwer odczytał Aleksander Machalica.

13 XII – Summer in the world – koncert w ramach **IV Międzynarodowego Festiwalu im. Kazimierza Flataua** w Zamku w Kórniku. Wystąpili: Anieli Madera, Monika Woźniak, Agnieszka Brojek.

1 I 2026 – PAN Biblioteka Kórnicka rozpoczęła realizację trzyletniego projektu „**Ocalone dziedzictwo odkryte na nowo. Zabezpieczenie, opracowanie i digitalizacja**

zbiorów Biblioteki Kórnickiej wpisanych na listy UNESCO oraz kontynuacja procesu cyfryzacji najcenniejszych kolekcji z zasobu”. Projekt jest finansowany w ramach Programu **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) 2021–2027**, Priorytet 2., Działanie 2.3 „Cyfrowa dostępność i ponowne wykorzystanie informacji”. Całkowity koszt projektu: **14 534 000 zł**, w tym ze środków europejskich: **11 585 603,15 zł (79,71%)**.

15 I – *Wielkopolski Koncert Bożonarodzeniowy* w Pałacu Działyńskich. Wystąpili: Maria Antkowiak, Grzegorz Kujawa, Jacek Pupka.

17 I – 110. **Salon Poezji** w Zamku w Kórniku. W programie poezja Loli Szereszewskiej. Recytacja: Małgorzata Ostrowska-Królikowska. Oprawa muzyczna: Arkadiusz Kowalski. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

26 I – PAN Biblioteka Kórnicka włączyła się w działania **Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy**, udostępniając na licytacjach dwa vouchery na wieczorne zwiedzanie Zamku oraz prywatny pokaz rękopisów romantycznych twórców.

31 I – *Nikt tak nigdy nie patrzył* – 111. **Salon Poezji** w Zamku w Kórniku. W programie poezja Bolesława Leśmiana. Recytacja: Justyna Kowalska. Oprawa muzyczna: Piotr Pawlus. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

14 II – *Królewskie walentynki w Zamku Kórnickim* – z okazji **600-lecia Zamku oraz 200-lecia Biblioteki** odbyła się wyjątkowa inauguracja sezonu turystycznego 2026. Oprócz zwiedzania Zamku śladami rozmaitych miłośników właścicieli dóbr kórnickich, odbyła się pierwsza publiczna **prezentacja cennej kolekcji**, zakupionej przez Bibliotekę w 2025 roku, stanowiącej **zbiór dokumentów z osobistymi podpisami władców**, m.in.: Anny Jagiellonki, Jana II Kazimierza Wazy, Jana III Sobieskiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Augusta II Mocnego czy Stanisława Augusta Poniatowskiego. Odbyła się również **premiera książki „Żyła wśród świata, ale duchem oddalona od niego”. Opowieść o Teofili z Działyńskich Szostrowskiej-Potulickiej (1715-1790)** autorstwa Anety Falk, Małgorzaty Potockiej i Mikołaja Potockiego (Kórnik 2025).

27 II – inauguracja **Roku Kórnickiego Dziedzictwa** – otwarcie obchodów z okazji 600-lecia Zamku w Kórniku i miasta Kórnik, a także 200-lecia Biblioteki Kórnickiej,

Arboretum Kórnickiego, Szkótek Kórnickich. Odczyty wygłosili: prof. Magdalena Biniś-Szkopek (PAN BK), prof. Andrzej M. Jagodziński (ID PAN), Malwina Kaźmierczak-Matczyńska (Szkółki), Przemysław Pacholski (burmistrz Kórnik). Występ artystyczny: Dominika Dobrosielska – prezentacja teledysku, który nagrała w Zamku i Arboretum do piosenki *Zasiałam dobre słowo*.

15 III – *W hołdzie Profesorowi Bartoszowi Korzeniowskiemu – jego podopieczni* – koncert w Pałacu Działyńskich.

16 III – wernisaż wystawy *Zamek i Arboretum w Kórniku w malarstwie Kamila Fobera i Łukasza Fobera* zorganizowanej w ramach obchodów jubileuszowych w Zamku w Kórniku. Prezentacja obrazów autorstwa pracownika Biblioteki oraz jego nastoletniego syna, inspirowanych ich małą kórnicką ojczyzną.

26 III – pracownicy Biblioteki wzięli udział w **Dniu Praktyk i Staży na Wydziale Historii** organizowanym przez Biuro Karier UAM.

27 III – pracownicy Zamku wzięli udział w **Międzynarodowych Targach Turystycznych we Wrocławiu**.

28 III – 112. **Salon Poezji** w Zamku w Kórniku. W programie: twórczość Jeremiego Przybory. Recytacja i wokół: Olga Lisiecka. Oprawa muzyczna: Julian Kokociński. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

14 IV – *W dekadę po małym milenium* – konferencja naukowa w Pałacu Działyńskich z okazji 1060-lecia Chrztu Polski. Referaty ukazywały aktualny stan badań nad wydarzeniami z roku 966, w tym wyniki najnowszych odkryć archeologicznych oraz analiz DNA. Istotnym elementem była dyskusja nad reakcją krajów ościennych na proces chrystianizacji Polan. Organizatorzy: Archidiecezja Poznańska, PAN Biblioteka Kórnicka, Wydział Historii UAM.

20 IV – inauguracja **XXIX Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w Pałacu Działyńskich** w Poznaniu. Wystąpiła m.in. prof. Magdalena Biniś-Szkopek, dyrektorka PAN Biblioteki Kórnickiej.

23 IV – pracownicy Biblioteki w ramach Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki przygotowali **serię warsztatów** dla uczniów w Pałacu Działyńskich.

25 IV – 113. **Salon Poezji** w Zamku w Kórniku. W programie: poezja Edwarda Stachury. Recytacja: Mirosław Baka. Oprawa muzyczna: Krzysztof Lewicki.

Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

1–3 V – *Z ciszy* – wystawa grafik Mai Piskorskiej zorganizowana w Klaudynówce – XVIII-wiecznej oficynie Zamku w Kórniku.

4 V – *Otoczone troską. Kórnickie dziedzictwo w dziewięciu odsłonach* – uroczysty wernisaż jubileuszowej wystawy w Zamku w Kórniku. Wystawa w sposób niekonwencjonalny ukazuje kolekcję kórnicką – z jednej strony poprzez tradycyjną prezentację skarbów bibliotecznych w gablotach, a z drugiej poprzez wykorzystanie flizeliny – materiału, który „otula” eksponaty, ale stanowi też nośnik informacji. Ten podwójny przekaz podkreślać ma profesjonalną, a zarazem troskliwą opiekę kolejnych pokoleń bibliotekarzy, kustoszów i konserwatorów nad tą niezwykłą kolekcją, zaś cyfrowa odsłona wystawy oddaje istotną obecność zbiorów Biblioteki w digitalnym świecie.

Zdj. 33, 34. Uroczyste otwarcie wystawy „Otoczone troską. Kórnickie dziedzictwo w dziewięciu odsłonach” z okazji 200-lecia Biblioteki Kórnickiej.

Wystawa dostępna jest do końca sezonu 2026. Patroni honorowi: Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Powiat Poznański, Miasto i Gmina Kórnik, Polska Akademia Nauk, Oddział Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu,

Polskie Towarzystwo Historyczne. **Komitet honorowy:** Instytut Dendrologii PAN, Szkoła Kórnickie – PAN Zakład Doświadczalny w Kórniku, PAN Biblioteka Gdańska, Fundacja Zakłady Kórnickie.

16 V – Noc Muzeów w Zamku w Kórniku. Cykl wieczornych, bezpłatnych oprowadzań w strojach z epoki i w towarzystwie artystów; współpraca: Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kórnickiej Władysie, Teatr Muzyczny w Poznaniu.

21 V – Polscy zesłańcy na Syberii w XIX wieku. Ludzie i zdarzenia – goście: prof. Eugeniusz Niebelski i prof. Artur Kijas, prowadzenie: dr Piotr Głuszkowski (cykl: **Czwartki Literackie** w Pałacu Działyńskich).

23 V – 115. Salon Poezji w Zamku w Kórniku. Podczas koncertu z okazji jubileuszu 70-lecia Teatru Muzycznego w Poznaniu pojawiła się zarówno poezja wielkich mistrzów, jak i piosenki popularne. Wystąpili: Radosław Elis, Oksana Hamerska oraz Katarzyna Tapek. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

28 V – Józef Czapski. Człowiek epoki – gośćmi spotkania w ustanowionym przez Sejm RP Roku Józefa Czapskiego będą prof. Jerzy Fiećko, dr Agata Janiak, prof. Andrzej Franaszek oraz prof. Ryszard K. Przybylski (cykl: **Czwartki Literackie** w Pałacu Działyńskich).

Wydarzy się wkrótce

Planowane są kolejne **wykłady w ramach cyklicznych spotkań „Nauka i Społeczeństwo”**:

18.06. – *Komentarz do krajobrazu. Przemiany przestrzenne Poznania w ostatnich dwóch stuleciach*, dr hab. inż. Przemysław Biskupski, prof. PP, Komisja Urbanistyki, Planowania Przestrzennego i Architektury O/PAN w Poznaniu, Politechnika Poznańska.

O terminach i tematach kolejnych wykładów będziemy informowali na bieżąco.

W bieżącym roku upływa kadencja obecnych władz Oddziału. W związku z tym w październiku lub listopadzie 2026 r. planowane jest **przeprowadzenie wyborów nowych władz na kolejną kadencję**. Szczegółowe informacje dotyczące terminu, miejsca oraz zasad zgłaszania kandydatur zostaną przekazane członkom Oddziału w odrębnych komunikatach przez Komisję Wyborczą. Zachęcamy wszystkich członków do aktywnego udziału w wyborach.

W listopadzie odbędzie się **XXVIII Sesja Naukowa z cyklu Dwugłos Nauki**. Tegoroczna sesja zostanie poświęcona tematowi ewolucji, religii oraz wiary. Wykładowcami będą: dr hab. Konrad Talmont-Kamiński, prof. UwB (Uniwersytet w Białymstoku), dr Szymon Drobnik (Uniwersytet Jagielloński), ks. dr hab. Marek Dobrzeńcki, prof. AKW (Akademia Katolicka w Warszawie) oraz dr Stanisław Ruczaj (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

Od maja ruszył projekt „**Nauka na Szlaku Pracy Organicznej 2.0**” w ramach którego w Pałacu w Turwi i w Kórniku będą odbywać się wykłady w ramach 5 cykli: *Co dzieje się w głowie? O mózgu zdrowiu i niewidzialnych wrogach, Zakażenia bez paniki. Wiedza zamiast strachu, Od pikseli do algorytmów: historia i wyzwania cyfrowego świata, Wielkopolska – kolebka polskiej państwowości, Biologia nowotworów - od genu do terapii*. Projekt dofinansowany ze środków Fundacji Zakłady Kórnickie.

W lipcu i sierpniu w Juracie rozpocznie się kolejna edycja wykładów popularnonaukowych „**Nauka na wakacjach**”. Tematyka wykładów oraz dyskusji będzie dotyczyła najnowszych wyników badań z zakresu biologii, medycyny molekularnej, bioinformatyki, inżynierii genetycznej, biologii chemicznej oraz nauk humanistycznych. Celem tych spotkań jest również propagowanie i popularyzacja nauki, podnoszenie ogólnego poziomu wiedzy oraz dostarczenie społeczeństwu rzetelnych informacji. Jest to również dobra okazja dla czołowych

polskich badaczy, którzy mają szansę zaprezentowania się szerszej publiczności.

We wrześniu odbędzie się kolejna, już 20, edycja „**Nocy Naukowców**” w Poznaniu. Tak jak w latach poprzednich, Instytut Chemii Bioorganicznej PAN weźmie udział w wydarzeniu. Już dziś, serdecznie zapraszamy!

We wrześniu, w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbędzie się „**COM-CONFERENCE**”. Konferencja wspierająca nawiązywanie współpracy oraz szerokie udostępnianie zasobów i usług oferowanych przez Instytut Chemii Bioorganicznej PAN. Dodatkowo, planowana jest sesja poświęcona zagadnieniom związanymi z ochroną własności intelektualnej.

PCSS będzie **partnerem technologicznym TNC** (The Networking Conference) – największej i najbardziej prestiżowej konferencji sieci naukowo-akademickich w Europie. Tegoroczna edycja odbędzie się **8-12 czerwca 2026 r. w Helsinkach**. Każda edycja wydarzenia gromadzi specjalistów i menedżerów głównych sieci w Europie, a także organizacje badawcze, uczelnie wyższe i przedstawicieli przemysłu.

W dniach **15-20 listopada 2026 r.** Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe oraz Konsorcjum PIO-NIER będzie uczestniczyło w wystawie technologii obliczeń superkomputerowych i sieci nowych generacji – Supercomputing SC25, które w tym roku gościć będzie w Chicago (USA), prezentując najnowsze osiągnięcia w ramach prowadzonych inicjatyw oraz projektów naukowo-badawczych.

Instytut Dendrologii PAN

Instytut Dendrologii PAN we współpracy z Oddziałem Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu organizuje **III konferencję naukową** pt. *Drzewa i lasy w zmieniającym się środowisku*, która odbędzie się w dniach **12–14 października 2026 roku w Kórniku i Poznaniu**. Konferencja poświęcona będzie prezentacji wyników najnowszych badań dotyczących biologii i ekologii roślin drzewiastych oraz funkcjonowania lasów w obliczu zmian środowiskowych, w tym zmiany klimatu. Wydarzenie to ma sprzyjać wymianie wiedzy, dyskusji nad praktycznym zastosowaniem wyników badań oraz integracji środowisk naukowych zajmujących się tematyką badań drzew i lasów.

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

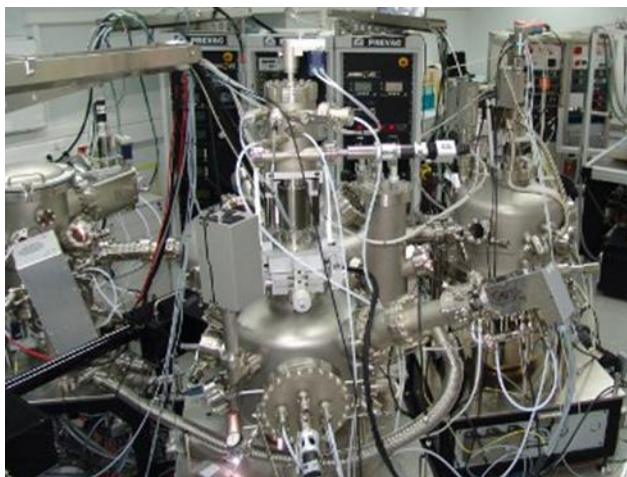
W dniach **22–26 czerwca 2026 r.** w Poznaniu odbędzie się konferencja **The European Conference Physics of**

Magnetism 2026 (PM'26), jedno z głównych międzynarodowych wydarzeń poświęconych magnetyzmowi i materiałom magnetycznym. Będzie to wyjątkowa edycja ze względu na 50-letni jubileusz tej konferencji. Konferencje z tego cyklu są współorganizowane przez Instytut Fizyki Molekularnej PAN oraz Wydział Fizyki i Astronomii UAM. Stanowią one cenione i uznane forum prezentacji i dyskusji najnowszych wyników badań, idei oraz trendów w takich obszarach jak: struktury magnetyczne, dynamika procesu przemagnesowania, spintronika i orbitronika, silnie skorelowane układy elektronowe, magnetyzm układów topologicznych i układów o ograniczonej wymiarowości, a także zastosowania magnetyzmu w energetyce, medycynie i technologiach kwantowych. Poprzednie edycje konferencji gromadziły około 300 uczestników z całego świata. Wykład otwierający konferencję wygłosi laureat Nagrody Nobla, Klaus von Klitzing, a w programie przewidziano szereg wykładów plenarnych i zaproszonych oraz wystąpienia ustne i sesje plakatowe, gromadzące wybitnych naukowców z całego świata. Konferencje PM dorównują skalą (około 300 uczestników) i poziomem merytorycznym najważniejszym wydarzeniom tego typu w Europie i na świecie. Materiały pokonferencyjne zostaną opublikowane w czasopiśmie *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*.

<https://www.ifmpan.poznan.pl/pm26/>.

W 2026 roku **Noc Naukowców** w Poznaniu odbędzie się już po raz dwudziesty, potwierdzając swoją silną pozycję jako jedno z najważniejszych wydarzeń popularyzujących naukę w regionie. To wyjątkowe przedsięwzięcie organizowane jest przez poznańskie konsorcjum ośmiu partnerów, którego inicjatorem i głównym koordynatorem jest Politechnika Poznańska. W Instytucie Fizyki Molekularnej PAN wydarzenie odbędzie się już po raz dziewiąty. **26 września 2026 r.** zapraszamy do naszego Instytutu na wyjątkową odsłonę Nocy Naukowców pod hasłem **W Labiryntcie Fizyki**, czyli inspirującą podróż przez zjawiska, które kształtują współczesny świat nauki i technologii.

Zdj. 35. Wyposażenie laboratorium Instytutu Fizyki Molekularnej PAN.

Uczestnicy mogą liczyć na bogaty i starannie przygotowany program, który co roku zaskakuje różnorodnością i poziomem merytorycznym. W 2026 roku IFM PAN oferuje nowe, angażujące atrakcje. Pokazy, eksperymenty na żywo, warsztaty oraz interaktywne zajęcia edukacyjne to efekt całorocznej pracy zespołu naukowców i organizatorów, którzy z pasją dzielą się swoją wiedzą. Zapraszamy do udziału w Nocy Naukowców w Poznaniu oraz do odwiedzenia naszego Instytutu, gdzie wspólnie odkrywamy fascynujący świat nauki, w którym ciekawość spotyka się z rzetelną wiedzą, a eksperyment staje się początkiem inspiracji.

Instytut Genetyki Człowieka PAN

Instytut Genetyki Człowieka będzie **aktywnie uczestniczył w organizacji nadchodzących wydarzeń związanych z popularyzacją nauki**: Piknik Naukowy Olsztyn LOVE Nauka (31.05.2026), gala finałowa konkursu "Przewroty" organizowanego przez Centrum Nauki Kopernik (22.05.2026), warsztaty bioinformatyczne w IGC PAN (22.05.2026), Piknik na FEST (Park Cytadela, 20.06.2026), Noc Naukowców (25.09.2026), Dzień Hematologii (październik, 2026), Antoni Horst Memorial Lecture (listopad 2026). Większość z wymienionych wydarzeń na stałe wpisały się w roczny kalendarz aktywności Stowarzyszenia *Gen-i-już*, które dzięki wielkiemu zaangażowaniu pracowników i doktorantów Instytutu od lat prężnie i z sukcesami działa w obszarze popularyzowania nauki i kontaktu ze społeczeństwem.

Instytut Genetyki Roślin PAN

W sierpniu 2026 r. ruszy nabór szkół zainteresowanych udziałem w cyklu warsztatów i wykładów popularnonaukowych organizowanych przez Instytut Genetyki Roślin PAN. Zajęcia rozpoczną się we wrześniu 2026 r. i będą realizowane przez dwa lata szkolne w ramach

projektu SAFE³ – „Bezpieczne rośliny, bezpieczna żywność, bezpieczni ludzie”. Projekt otrzymał finansowanie w programie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Społeczna Odpowiedzialność Nauki III” (SPN/SP/0336/2026/01) i będzie realizowany wspólnie z Instytutem Ochrony Roślin – PIB. SAFE³ ma na celu przybliżenie nauki mieszkańcom Wielkopolski poprzez pokazanie, jak badania nad roślinami i żywnością wpływają na zdrowie człowieka, ochronę środowiska oraz rozwój nowoczesnego, zrównoważonego rolnictwa.

W programie znajdują się m.in. praktyczne warsztaty popularnonaukowe, interaktywne wykłady, konkursy dla uczestników, podcasty edukacyjne oraz pikniki naukowe. Uczestnicy poznają m.in. zagadnienia związane ze zmianami klimatu, bezpieczeństwem żywności, mikrobiologią, biologią molekularną i nowoczesnymi technologiami wykorzystywanymi w badaniach roślin. Wszystkie działania będą bezpłatne, a szczegółowe informacje o rekrutacji i harmonogramie ostaną opublikowane na stronie Instytutu.

W dniach 16-20 listopada 2026 r. w Newcastle w Australii odbędzie się międzynarodowe Sympozjum „Plant Nanotechnology”, organizowane w ramach 6th International Conference on Emerging Advanced Nanomaterials (ICEAN 2026). Instytut Genetyki Roślin PAN jest **współorganizatorem wydarzenia**. Więcej informacji wraz z formularzem rejestracyjnym znajduje się na stronie internetowej konferencji: <https://www.icean2026.com>.

Biblioteka Kórnicka PAN

7 VI – promocja wydanej przez PAN Bibliotekę Kórnicką edycji wspomnień Karola Firganka *Pamiętnik Powstańca 1863*, pod redakcją prof. Jacka Kowalskiego. Spotkaniu towarzyszyć będą eksperckie prelekcje.

11 VI – *Świetlicki. Wypisany i osobny* – spotkanie z Marcinem Świetlickim i prof. Tomaszem Kunzem poprowadzi dr Jarosław Borowiec (cykl: **Czwartki Literackie** w Pałacu Działyńskich).

12 VI – udział PAN Biblioteki Kórnickiej w **Międzynarodowym Tygodniu Archiwów** organizowanym przez Archiwum Państwowe w Poznaniu.

17 VI – konferencja organizowana przez PAN Bibliotekę Kórnicką i Muzeum Archidiecezjalne – Akademia Lubrańskiego w Poznaniu dotycząca badań historycznych i genetycznych szczątków pierwszego króla Polski Bolesława Chrobrego i pierwszej królowej Polski Rychczy, żony Mieszka II.

27 VI – 116. **Salon Poezji** upamiętniający 70. rocznicę Poznańskiego Czerwca 1956. Zdzisław Wardejn, aktor teatralny i filmowy, odczyta wiersze i teksty prozatorskie z książki *W mieście gniewu. Antologia literatury o Poznańskim Czerwcu 56* autorstwa Alicji Przybyszewskiej, Jerzego Borowczyka i Jolanty Nawrot-Sprysak. Organizatorzy cyklu: Teatr Muzyczny w Poznaniu, poznański Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, dofinansowanie: Fundacja Zakłady Kórnickie.

18 VII – plenerowa projekcja filmu *Gdzie jest trzeci król* (1966, reż. Ryszard Ber), którego akcja rozgrywa się we wnętrzach Zamku w Kórniku.

17-19 IX – **Kórnickie Dni Nauki** – inicjatywa edukacyjna, w którą od lat zaangażowani są pracownicy PAN Biblioteki Kórnickiej.

20 IX – **rodzinny piknik** w Kórniku współorganizowany przez instytucje świętujące Rok Kórnickiego Dziedzictwa.

19 XI – **eksperska konferencja naukowa** o współczesnych wyzwaniach i możliwościach, jakie są udziałem bibliotek, archiwów czy muzeów, zwłaszcza w kontekście rozwoju sztucznej inteligencji – organizowana w ramach projektu **FERC Ocalone dziedzictwo... w Pałacu Działyńskich**.

Druga połowa roku 2026 przyniesie ponadto wiele wydarzeń związanych z **obchodami 200-lecia Biblioteki Kórnickiej oraz 600-lecia Zamku w Kórniku**. Jeszcze pod koniec czerwca w Pałacu Działyńskich stanie **jubileuszowa wystawa plenerowa**, której mobilne kopie pojawią się w kluczowych miejscach Poznania i regionu, m.in. w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, w przestrzeniach UAM czy szkołach. Jesienią odbędzie się **promocja albumu Światy zakłete w piśmie. Skarby Biblioteki Kórnickiej** (red. Magdalena Biniąś-Szkopek, Małgorzata

Cieliczko, Magdalena Marcinkowska), a także **premiera książki Róży Kąsinowskiej Pałac Działyńskich w Poznaniu**. Premierę będzie miał także **film o Zamku w Kórniku autorstwa Radosława Gajdy i Natalii Szcześniak**, autorami uznanego wideobloga o architekturze, urbanistyce i sztuce „Architecture is a good idea”. Oprócz tego planujemy szereg wykładów, warsztatów czy spotkań kuratorskich promujących Bibliotekę oraz jej fundatorów w jubileuszowym roku.

Najnowsze, wybrane osiągnięcia naukowe poznańskich instytutów PAN

Instytut Chemii Bioorganicznej PAN

1. Zeńczak M., Handschuh L., Marcinkowska-Swojak M., Stolarek I., Golubiński M., Juras A., Trzciniński D., Chyleński M., Dębski A., Losik A., Jasiński T., Wrzesińska A., Matla M., Kóčka-Krenz H., Legocki A.B., Dobosz J., Figlerowicz M., (2026): Genetic genealogy of the Piast dynasty and related European royal families, *Nature Communications* 17: 3224
<https://www.nature.com/articles/s41467-026-71457-1>

Piastowie byli jedną z potężnych dynastii królewskich, które kształtowały strukturę polityczną średniowiecznej Europy w X wieku n.e. Znaczenie Piastów jako władców wczesnego królestwa polskiego jest niewątpliwe, jednak wciąż niewiele wiadomo o ich pochodzeniu i warunkach, jakie towarzyszyły powstaniu na terenach współczesnej Polski średniowiecznej monarchii. Nieznane są również generalne mechanizmy rządzące powstawaniem bytów politycznych w X-wiecznej Europie Środkowo-Wschodniej. Zespół naukowców pod kierunkiem prof. dr. hab. Marka Figlerowicza przeprowadził przełomowe, interdyscyplinarne badania nekropolii piastowskich rozsianych po całej Polsce. Na ośmiu stanowiskach odnaleziono 33 zespoły szczątków kostnych prawdopodobnie należących do Piastów. Przeprowadzone analizy archeogenomiczne, historyczne i antropologiczne, w połączeniu z zaawansowaną genomiką oraz bioinformatyką, potwierdziły tożsamość dziesięciu z nich jako Piastów. Wyniki pokazały, że haplogrupa Y zidentyfikowana u Piastów jest obecnie bardzo rzadka. Przeszukiwania baz danych starożytnego DNA ujawniły, że tę samą haplogrupę Y zidentyfikowano u trzech osób zamieszkujących północno-zachodnią Europę (obecnie Francję, Holandię i Anglię) w czasach poprzedzających okres tworzenia państwa Piastów. Odkrycia te sugerują, że

Piastowie nie byli pochodzenia lokalnego i wspierają hipotezę, że procesy państwowotwórcze zachodzące w IX–XI wieku w Europie Środkowo-Wschodniej były indukowane nie tylko przez lokalne elity, ale także przez cudzoziemców.

2. Gumna-Mikina J., Andrzejewska-Romanowska A., Antczak M., Tykwińska E., Szachniuk M., Pachulska-Wieczorek K. (2026): A retroelement-derived mammalian ARC protein exhibits selective RNA recognition and nucleic acid chaperone functions, *Nucleic Acids Research* 54: gkag207
doi.org/10.1093/nar/gkag207

Białko ARC (Arg 3.1) jest ważnym regulatorem komórek nerwowych. Odgrywa istotną rolę w sygnalizacji międzykomórkowej, plastyczności synaptycznej i uczestniczy w procesach uczenia się i zapamiętywania. ARC pełni funkcję centralnego węzła dla neuronalnych interakcji białko-białko, jednocześnie wiąże RNA i uczestniczy w międzykomórkowym transporcie Arc mRNA poprzez wirusopodobne kapsydy. Zespół badaczy pod kierunkiem dr hab. Katarzyny Pachulskiej-Wieczorek przeprowadził pierwszą szczegółową analizę interakcji ARC-RNA *in vitro* i precyzyjnie określił regiony Arc mRNA specyficznie i niespecyficznie wiązane przez ARC, a także reszty aminokwasowe ARC zaangażowane w interakcje z RNA. Wykazano, że ARC rozpoznaje sekwencję i strukturę RNA, scharakteryzowano, w jaki sposób zachodzi między nimi wiązanie oraz jaka jest jego specyficzność. Uzyskane dane mogą w przyszłości zostać wykorzystane do tworzenia kapsydów wirusopodobnych służących do dostarczania terapeutycznych RNA do komórek.

3. Machowska M., Szostak N., Tire A., Węgorek W., Suszyńska M., Kajdasz A., Gałka-Marciniak P., Philips A., Kozłowski P., (2026): miRNA gene mutations commonly disrupt the proper functioning of miRNA genes, *Science Advances* 12: eaea6079
<https://www.science.org/doi/epdf/10.1126/sciadv.aea6079>

Dzięki rozwojowi technologii sekwencjonowania coraz więcej mutacji identyfikowanych jest w niekodującej części genomu, w tym w genach mikroRNA (miRNA). Jednak niewiele dotąd wiadomo na temat konsekwencji tych mutacji i ich wpływu na funkcjonowanie genów miRNA. W związku z powyższym, zespół naukowców pod kierunkiem prof. Piotra Kozłowskiego wykorzystał kolekcję mutacji somatycznych zidentyfikowanych wcześniej w genach miRNA w ponad 10 000 próbkach raka z The Cancer Genome Atlas i porównał je z odpowiadającymi im danymi sekwencjonowania miRNA.

Stosując różne podejścia analityczne i rygorystyczne kryteria statystyczne, wykazał, że znaczna część mutacji ma negatywny wpływ na funkcjonowanie genów miRNA, oddziałując na poziom dojrzałych miRNA, precyzję ich wycinania oraz równowagę miRNA powstających z różnych ramion ich prekursorów. Naukowcy udowodnili również, że większość mutacji, zwłaszcza tych zidentyfikowanych jako szkodliwe, destabilizuje strukturę prekursorów miRNA. Przeprowadzona analiza wykazała, że wiele mutacji genów miRNA może uszkadzać geny miRNA, dlatego też jeśli znajdują się one w genach miRNA powiązanych z chorobami, mogą wpływać na chorobę i powinny być traktowane jako potencjalne warianty patogenne.

4. Jamruszka T., Banasiak J., Paweła A., Jarzyniak K., Xia J., Biała-Leonhard W., Plačková L., Tsering T., Iacobini F.R., Novák O., Geisler M.M., Jasiński M., (2025): MtABCG40 is a cytokinin transporter that limits lateral root density and nodule formation in *Medicago truncatula*, *Plant Journal* 12: e70622
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/tpj.70622>

Uznaje się, że dystrybucja cytokinin (CK) odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu morfologii roślin w odpowiedzi na zmienne warunki środowiskowe. Jednak proces translokacji tego hormonu na krótkie odległości w korzeniach pozostaje słabo poznany, a specyficzna rola transporterów CK w morfologii korzeni nadal nie jest jasna. Określenie tożsamości molekularnej transporterów CK jest zatem niezbędne dla pogłębienia naszej wiedzy na temat plastyczności korzeni w zmiennych warunkach żyzności gleby i powszechnych niedoborach składników odżywczych. Prof. Michał Jasiński wraz z Zespołem przeprowadził zaawansowane badania funkcjonalne transportera CK – MtABCG40 u *Medicago truncatula* i wykazał, że jego ekspresja jest specyficzna dla korzeni i jest indukowana zarówno przez niedobór azotu, jak i przez działanie CK. Pokazano, w jaki sposób precyzyjna regulacja transportu cytokinin wpływa na architekturę systemu korzeniowego, hamując proces tworzenia korzeni bocznych i brodawek korzeniowych w warunkach ograniczonej dostępności azotu. Stwierdzono również, że aktywność MtABCG40 pośrednio wpływa na percepcję CK i w konsekwencji moduluje reakcje komórkowe zależne od auksyn.

Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe - ICHB PAN

1. Bosak B., Kopta P., Kulczewski M., Piontek T., (2025): mUQSA – An Online Service for Uncertainty

Quantification and Sensitivity Analysis, *Lecture Notes in Computer Science* 15911 LNCS: 55-70

W publikacji przedstawiono architekturę, założenia oraz funkcjonalność kompleksowej platformy mUQSA (multipurpose Uncertainty Quantification and Sensitivity Analysis), upraszczającej i automatyzującej realizację obliczeń związanych z oceną niepewności i analizą wrażliwości modeli obliczeniowych, z wykorzystaniem wysokowydajnych zasobów klasy HPC oraz sprawdzonych algorytmów i podejść metodologicznych. Udostępnienie platformy w modelu SaaS (ang. Software as a Service), oparte na oprogramowaniu warstwy pośredniej QCG, istotnie obniża próg wejścia w ten obszar obliczeń naukowych. Jednocześnie zaawansowane mechanizmy efektywnego wykorzystania zasobów superkomputerowych, bazujące na oprogramowaniu EasyVVUQ i QCG-PilotJob, zapewniają niezbędną skalowalność przy realizacji wymagających scenariuszy związanych z oceną niepewności. Intuicyjna, interaktywna prezentacja wyników sprzyja natomiast ich wieloaspektowej analizie.

2. Pawlikowski K., Nowak A., Piniarska Z., Kalamoniak M., Parkola T., Lukasik E., Chudy M (2025): Improving the discovery of musical heritage documents in the digital libraries federation using melodic content search and ai-based optical music recognition, *Proceedings of the ACM/IEEE Joint Conference on Digital Libraries*, art. no. 47

Artykuł porusza problem trudności w odnajdywaniu dokumentów dziedzictwa muzycznego w zasobach Federacji Bibliotek Cyfrowych (FBC), wynikających z ograniczeń tradycyjnego wyszukiwania opartego wyłącznie na metadanych tekstowych. Proponowane rozwiązanie opiera się na połączeniu wyszukiwania melodycznego z istniejącą infrastrukturą agregacji danych FBC. Wymaga to uprzedniej ekstrakcji symbolicznych reprezentacji melodii z zeskanowanych dokumentów nutowych, realizowanej za pomocą metod automatycznego rozpoznawania notacji muzycznej (OMR) wspartych technikami sztucznej inteligencji. Tak uzyskane reprezentacje zostały zaindeksowane w systemie FBC, umożliwiając użytkownikom wyszukiwanie zasobów według treści muzycznej w ramach istniejącego środowiska wyszukiwarki za pośrednictwem innowacyjnego interfejsu do muzycznego wprowadzania zapytań. Podejście to zostało zweryfikowane na zbiorach polskiej muzyki tradycyjnej w środowisku MIRELA, potwierdzając jego skuteczność jako uzupełnienia klasycznych metod wyszukiwania.

3. Behnke M., Krzyżaniak W., Nowak J., Kupiński S., Chwiłkowska P., Jęsko Białek S., Kłoskowski M., Maciejewski P., Szymański K., Lakens D., Petrova K., Jamieson J.P., Gross J.J., (2025): The competitive esports physiological, affective, and video dataset, *Scientific Data*, 12(1): 56

Artykuł przedstawia zbiór danych CEPAV (Competitive Esports Physiological, Affective, and Video Dataset) obejmujący dane fizjologiczne, emocjonalne i behawioralne zarejestrowane podczas rywalizacji 300 mężczyzn grających w grę Counter Strike: Global Offensive. Szczegółowe dane obejmują rejestrację reakcji sercowo-naczyniowej, deklaracje stanów emocjonalnych zgłaszanych przez graczy oraz zapis obrazu wideo gry jak i graczy w ponad 3000 meczach CS:GO w ramach 552 sesji gry w laboratorium. Zbiór danych ten może okazać się przydatny w wielu dziedzinach nauk o afektach, w tym w psychologii – do badania powiązań między zgłaszanymi przez samych badanych różnicami indywidualnymi a reakcjami fizjologicznymi; w informatyce – zwłaszcza w obszarach uczenia maszynowego, w celu opracowania automatycznego wykrywania afektów oraz grupowania danych związanych z grami; w fizyce – jako praktyczny zbiór danych do analizy technicznych aspektów przetwarzania sygnałów; oraz w matematyce – do weryfikacji modeli matematycznych lub statystycznych. Opublikowany został zarówno zbiór danych jak i kod źródłowy pozwalający na szybkie rozpoczęcie pracy ze zbiorem danych przez badaczy posiadających podstawowe umiejętności analizy danych z wykorzystaniem bibliotek Python.

Instytut Dendrologii PAN

1. Janowski D., Hryniewicz K., Adamczyk D., Kowalczyk J., Jagodziński A.M., Zadworny M., Mucha J., (2026): Tree provenance legacy effect on below-ground fungal community structure: Evidence from a Scots pine common garden experiment, *Forest Ecology and Management* 609: 23646 doi.org/10.1016/j.foreco.2026.123646

Prowadzone od dekad badania proveniencyjne wykazują, że różniące się pochodzeniem sosny zwyczajne cechują się zróżnicowanymi parametrami produkcyjnymi rosnąc w doświadczeniach typu „common garden”. Różnice w ich ekologii są jednak słabiej poznane. Wyniki prezentowanych badań odpowiadają na pytanie, czy drzewa pochodzące z różnych lokalizacji różnią się pod względem interakcji z grzybami glebowymi. W badaniach wykorzystano powierzchnię doświadczalną, na której 40 lat temu posadzono drzewa reprezentujące 10

europejskich populacji sosny zwyczajnej. Wykorzystując wysokoprzepustowe metabarkodowanie regionu ITS rDNA opisano zbiorowiska grzybów glebowych związanych z badanymi drzewami. Dane opisujące zbiorowiska grzybów zestawione zostały z parametrami morfologicznymi zebranych korzeni oraz danymi klimatycznymi opisującymi miejsca pochodzenia drzew. Różnice w pochodzeniu drzew tłumaczyły 15% zmienności struktury taksonomicznej zbiorowisk grzybów glebowych i korzeniowych. Obserwowane różnice widoczne były również na poziomie funkcjonalnej ekologii grzybów. W zależności od pochodzenia drzew zmieniał się udział grup troficznych i linii filogenetycznych grzybów ektomykoryzowych w profilowanych zbiorowiskach. Dane klimatyczne opisujące miejsca pochodzenia drzew, zwłaszcza dane o opadach, istotnie wyjaśniały ok. 25% obserwowanego efektu proveniencji. Mając na uwadze kluczową rolę grzybów dla funkcjonowania ekosystemów leśnych, rozpoznanie zróżnicowanego wpływu drzew o różnym pochodzeniu na lokalne zbiorowiska grzybów jest istotne dla optymalnego prowadzenia gospodarki leśnej.

2. Lasek M., Labiszak B., Wachowiak W.M., (2026): Admixture-driven genetic diversity supports adaptive potential in Scots pine: Implications for climate-resilient 606: 123531

doi.org/10.1016/j.foreco.2026.123531

Antropogeniczna zmiana klimatu stanowi poważne zagrożenie dla trwałości europejskich lasów. W związku z tym istnieje pilna potrzeba zrewidowania zasad doboru leśnego materiału rozmnożeniowego oraz ochrony zasobów genowych kluczowych gatunków drzew. Sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris* L.), jeden z najbardziej powszechnych i najważniejszych gospodarczo gatunków drzew w Europie, wykazuje wysoką zmienność fenotypową i ekologiczną, co czyni ją doskonałym obiektem badań dla adaptacyjnej gospodarki leśnej. Przeprowadzone badania filogeograficzne opierały się na obszernym zestawie danych, obejmującym ponad 37.000 genomowych polimorfizmów pojedynczych nukleotydów (SNP) oraz 12 markerów mitochondrialnego DNA. Analizom poddano blisko 1300 drzew reprezentujących 56 stanowisk wytypowanych w europejskim zasięgu gatunku. Polskie populacje reprezentowane były przez 27 wyłączonych drzewostanów nasiennych. Wykazano, iż zmieszanie się różnych europejskich linii genetycznych w przeszłości zwiększyło różnorodność genetyczną polskich populacji sosny zwyczajnej, zwiększając ich bogactwo genetyczne i potencjał adaptacyjny. W porównaniu z populacjami referencyjnymi z Europy, polskie pochodzenia odznaczały się wysokim poziomem zróżnicowania genetycznego i

wyższym bogactwem haplotypów wewnątrz populacji. Zastosowane podejście pozwoliło również na określenie unikalnej historii ewolucyjnej górskich populacji sosny w Polsce, odznaczających się odmiennymi pulami genowymi. W pracy przedstawiono również możliwość wykorzystania uzyskanych wyników dla adaptacyjnego leśnictwa w kontekście zmiany klimatu, podkreślając istotne znaczenie polskich populacji w programach zarządzania zasobami genowymi tego gatunku w Europie.

3. Wilgan R., Kujawska M.B., Leski T., (2026): Biological invasions of three different alien tree species has comparable influence in soil mycobiome: increase the abundance of pathogens, and decomposers, but decrease root-associated endophytic symbionts, *Soil Biology & Biochemistry* 4213: 110041

doi.org/10.1016/j.soilbio.2025.110041

Inwazyjne gatunki drzew znacząco przekształcają siedliska naturalne, prowadząc do niekontrolowanych zmian zagrażających ochronie i zrównoważonemu zarządzaniu środowiskiem naturalnym. Wpływ inwazyjnych gatunków drzew na mykobiom glebowy, kluczowy element funkcjonowania ekosystemu leśnego, pozostaje jednak słabo poznany. Zbadano wpływ trzech rozpowszechnionych w Europie inwazyjnych gatunków drzew, tj. robinii akacyjnej, czeremchy amerykańskiej i dębu czerwonego, na mykobiom glebowy. Materiał do badań stanowiła gleba pobrana w gradiencie rosnącego udziału inwazyjnych gatunków drzew w środowisku leśnym. Łącznie wytypowano 81 powierzchni badawczych zlokalizowanych w zachodniej Polsce. Zbiorowiska grzybów glebowych identyfikowano z wykorzystaniem sekwencjonowania nowej generacji regionu ITS2 rDNA grzybów. Wykazano, że trzy filogenetycznie odległe inwazyjne gatunki drzew wywierały zbliżony wpływ na mykobiom grzybów glebowych, ograniczając udział endofitów korzeni roślin i zwiększając udział patogenów w glebie. Udział saprotroficznych gatunków grzybów występujących w glebie był zróżnicowany w zależności od badanego gatunku drzewa, natomiast grupa ta nie wykazywała negatywnej reakcji na obecność inwazyjnych gatunków drzew. Skład taksonomiczny i udział grup troficznych mykobiomu ulegały znaczącym zmianom, ale bogactwo gatunkowe oraz wskaźniki różnorodności okazały się słabymi predyktorami zaobserwowanych zaburzeń. Robinia wywierała najsilniejszy negatywny wpływ na mykobiom, co stanowi poważny problem, ponieważ jest prawdopodobnie najpowszechniejszym inwazyjnym gatunkiem drzewa w Europie. Lasy z udziałem robinii cechował także istotnie wyższy udział biodostępnego azotu, potasu i wapnia w glebie. Niezbędne są dalsze badania nad wpływem

robinii na mykobiom glebowy zróżnicowanych ekosystemów, aby określić, gdzie istotny negatywny wpływ robinii jest najsilniejszy.

Institut Fizyki Molekularnej PAN

1. Ahmad F., Bielejewska N., Pakulski D., Bielejewski M., (2025): **Translational Dynamics and Structural Enhancement Effect in High-Temperature Supramolecular Systems of Asparaginyll Low-Molecular-Weight Gelators and Propylene Carbonate**, *Macromolecules* 58: 9786-9798, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.macromol.4c03225>

Procesy samoorganizacji cząsteczkowej to jedne z podstawowych mechanizmów wykorzystywanych przez naturę, które doskonalone przez tysiąclecia doprowadziły do powstania m.in. podwójnej helisy DNA. Obecnie naukowcy starają się wykorzystać je do projektowania nowych materiałów o unikalnych właściwościach. Tworzą cząsteczki podlegające samoorganizacji molekularnej, budując szkielety wewnętrzne w układach wielofazowych, umożliwiając transformację cieczy w ciało stałe. Powstałe tak materiały (żele molekularne), w większości składają się z cieczy unieruchomionej na poziomie makroskopowym, lecz niemal swobodnej na poziomie mikroskopowym. Natura oddziaływań pomiędzy cząsteczkami sprawia, że przejście ciecz-faza stała jest odwracalne, umożliwiając kontrolowanie stanu w jakim znajduje się materiał. Przeprowadzone badania z wykorzystaniem cząsteczki L-β-2-ethylhexylasparaginyll-L-phenylalanine, pokazały jej zdolność do wytwarzania trójwymiarowych struktur w rozpuszczalnikach węglanowych. Analizy termiczne wykazały możliwość optymalizacji oddziaływań powstałych na drodze samoorganizacji, co znacząco zwiększyło trwałość i stabilność wytwarzanych układów. Badania pokazały również niezwykle zdolność badanego układu do samoregeneracji struktury wewnętrznej uszkodzonej na skutek np. lokalnego przegrzania. Wykorzystując metodę NMR (magnetyczny rezonans jądrowy) określono mechanizm żelowania oraz wskazano fragmenty cząsteczki żelatora odpowiedzialne za ten proces. Udowodniono również zachowanie wysokiej swobody ruchu cząsteczek rozpuszczalnika w fazie żelowej. Badania reologiczne potwierdziły, ciało stałowe własności mechaniczne. Wykazano w ten sposób, jakie możliwości niesie z sobą wykorzystanie procesów samoorganizacji cząsteczkowej, tworząc materiał, który pozwoli na uzyskanie odnawialnych elektrolitów stałych dla technologii np. litowo-jonowej.

(opr. M. Bielejewski)

2. Qurat Ul Ain, Pervez W., Synoradzki K., and Toliński T., (2025): **Critical exponents and magnetocaloric response in Zintl phase $EuIn_2X_2$ ($X = As, P$)**, *Scientific Reports* 15: 41292

<https://doi.org/10.1038/s41598-025-25086-1>

W ostatnich latach intensywnie bada się izolatory topologiczne, zarówno magnetyczne jak i niemagnetyczne. Kluczowe dla tych materiałów są stany metaliczne chronione przez symetrie. Oznacza to, że materiał taki jest izolatorem w objętości, ale jego powierzchnia może być metaliczna i transport elektronowy przez taką powierzchnię jest odporny na rozpraszanie. Efekt ten nie jest wynikiem obecności dodatkowej fazy na powierzchni, a wynika wyłącznie ze struktury pasmowej. Nasze badania koncentrowały się na monokryształach $EuIn_2As_2$ i $EuIn_2P_2$. Ze względu na ich magnetyczny charakter i strukturę krystaliczną skupiliśmy się na potencjalnym efekcie magnetokalorycznym (MCE), w tym anizotropowym, a nie bezpośrednio na własnościach topologicznych. Przeanalizowaliśmy również zachowania krytyczne w okolicy temperatury uporządkowania magnetycznego, bazując na pomiarach krzywych magnesowania i MCE – aspekty te są wciąż niewystarczająco zbadane w materiałach tego typu. Wykazaliśmy, że wykładniki krytyczne nie odpowiadają standartowym modelom pola średniego. Najlepiej opisuje je model trójkrytyczny. Odstępstwa te przypisujemy konkurencji oddziaływań, uporządkowaniu krótkiego zasięgu lub sprzężeniu ze stanami topologicznymi. Jednocześnie zaobserwowaliśmy znaczne wartości zmiany entropii, co dotyczyło również komponentu anizotropowego MCE. (opr. K. Synoradzki, T. Toliński)

Institut Genetyki Człowieka PAN

1. Jaskiewicz-Rajewicz K, Wysocka A, Matuszewska-Mach E, Rzetecka N, Maleszka-Kurpiel M, Wozniak J, Michalski A, Udziela M, Szaflik JP, Ploski R, Rydzanicz M, Matysiak J, Gajacka M, (2026): **Common and Distinct Features in Serum Proteomic Profiles in Keratoconus, Post-Laser Vision Correction Ectasia, and Pellucid Marginal Degeneration**, *Investigative Ophthalmology & Visual Science* 2;67(3): 23 doi.org/10.1167/iovs.67.3.23

Pierwotna Stożek rogówki (ang. *keratoconus*, KTCN), zwyrodnienie brzeżne rogówki (ang. *pellucid marginal degeneration*, PMD) oraz ektazja po laserowej korekcji wady wzroku (ang. *post-laser vision correction ectasia*, PLVC) należą do grupy chorób rogówki zwanych ektazjami, charakteryzujących się postępującym ścięciem rogówki, osłabieniem jej właściwości

biomechanicznych oraz deformacją jej powierzchni. Pomimo różnic klinicznych pomiędzy tymi jednostkami chorobowymi, coraz więcej danych wskazuje na możliwość występowania częściowo wspólnych mechanizmów molekularnych. Nadal jednak nie jest jasne, czy i w jakim stopniu procesy zachodzące lokalnie w rogówce znajdują odzwierciedlenie w zmianach ogólnoustrojowych. Przeprowadzono profilowanie proteomiczne próbek surowicy krwi z wykorzystaniem techniki spektrometrii mas MALDI-TOF/TOF MS/MS, obejmujące 93 pacjentów z KTCN, 10 pacjentów z PLVC, 4 pacjentów z PMD oraz 44 osoby bez cech ektaзии rogówki, stanowiące grupę kontrolną. Równolegle analizowano dane kliniczne obejmujące parametry tomografii rogówki, m.in. grubość rogówki, keratometrie oraz parametry uniesienia przedniej i tylnej powierzchni rogówki. Uwzględniono również dane środowiskowe i behawioralne, takie jak występowanie alergii, atopii i/lub astmy, ekspozycja na pyły oraz intensywność pocierania oczu. Dodatkowo wyniki proteomiczne zintegrowano z wcześniej uzyskanymi danymi transkryptomycznymi nabłonka rogówki (RNA-Seq). W analizie głównych składowych (ang. *principal component analysis*, PCA), zastosowanej do oceny globalnej zmienności profili proteomicznych, wykazano istotny związek pierwszej składowej z obecnością atopii i/lub astmy (estimate=-5,52; p=0,03), z rozpoznaniem PMD (estimate=8,3; p=0,04) oraz z wiekiem badanych osób (estimate=-0,14; p=0,01). Zaobserwowano również trend wskazujący potencjalne powiązanie globalnego profilu proteomicznego z rozpoznaniem KTCN oraz intensywnym pocieraniem oczu. Ponadto wykazano zależność pomiędzy zaawansowaniem choroby rogówki (parametry okulistyczne) a obecnością fragmentów białek związanych z funkcjonowaniem mitochondriów i stresem oksydacyjnym. Najsilniejszą zależność stwierdzono dla sygnału przypisanego białku ATP5B (m/z 1921.9655), którego niższe poziomy korelowały z większym uniesieniem tylnej powierzchni rogówki ($\rho=-0,31$; p=0,02). W analizie modułów współekspresji (ang. *Weighted Gene Co-expression Network Analysis*, WGCNA) wykazano dodatnią korelację pomiędzy KTCN a PMD (Pearson $r=0,78$; p=0,04), natomiast pomiędzy KTCN a grupą kontrolną obserwowano silną korelację ujemną (Pearson $r=-0,89$; p=0,01). Rozpoznano częściowo nakładające się mechanizmy biologiczne wśród różnych typów ektaзии rogówki, co sugeruje, że schorzenia te mogą być związane nie tylko z lokalnymi zmianami w obrębie rogówki, lecz także z procesami ogólnoustrojowymi obejmującymi

komponentę zapalną, zaburzenia metaboliczne oraz czynniki środowiskowe i behawioralne.

2. Wysocka A, Jaskiewicz-Rajewicz K, Woźniak J, Rydzanicz M, Ploski R, Udziela M, Szaflik JP, Gajeka M, (2026): "Eye-Conic" Spatial Transcriptomics Reveals the Layer-Specific Molecular Alterations in Corneas of Patients With Keratoconus, *Investigative Ophthalmology & Visual Science* 67(4): 7 doi.org/10.1167/iovs.67.4.7

Stožek rogówki (ang. *keratoconus*, KTCN) to postępująca choroba rogówki, charakteryzująca się jej stopniowym ścięciem, prowadzącym do pogorszenia ostrości wzroku. Rogówka oka ludzkiego składa się z pięciu warstw: najbardziej zewnętrznego nabłonka, blaszki granicznej przedniej (błony Bowmana), istoty właściwej (zrębu), blaszki granicznej tylnej (błony Descemeta) oraz najbardziej wewnątrz położonego śródbłonka. Ze względu na złożoną budowę rogówki, a także na charakterystyczne zmiany histopatologiczne występujące w przebiegu KTCN, istotne jest poznanie warstwowo-specyficznych zmian na poziomie komórkowym i molekularnym, towarzyszących procesowi powstawania stożka rogówki. Zastosowano podejście transkryptomiki przestrzennej (ang. *spatial transcriptomics*, ST) w celu scharakteryzowania zmian specyficznych dla warstw rogówki; w 8 rogówkach pochodzących od pacjentów z KTCN oraz w 5 rogówkach kontrolnych od zmarłych dawców. Dane z ST uporządkowano z wykorzystaniem metod grupowania przestrzennego, umożliwiającich identyfikację klastrów o odmiennych profilach ekspresji genów oraz przypisano do określonych warstw rogówki. Następnie przeprowadzono analizy bioinformatyczne obejmujące identyfikację zmienionych szlaków molekularnych, dekonwolucję typów komórkowych oraz analizę sieci interakcji międzykomórkowych. Uzyskane rezultaty porównano z własnymi wynikami z analizy transkryptomicznej RNA-seq [Kabza *et al.*, *Eur J Hum Genet* 2017, PMID:28145428], a weryfikacja wybranych elementów została przeprowadzona z wykorzystaniem barwienia immunofluorescencyjnego. Zidentyfikowano warstwowo-specyficzne zmiany, takie jak deregulacja cyklu komórkowego oraz akumulacja połączeń międzykomórkowych w obwodowym regionie nabłonka, wzbogacenie szlaków związanych z macierzą zewnątrzkomórkową oraz jej zaburzona organizacja w obrębie istoty właściwej, jak również aktywacja szlaków związanych z translacją w śródbłonku rogówki z KTCN. Ponadto rozpoznano nieprawidłowości w szlakach związanych z odpowiedziami komórkowymi na stres, w tym stres oksydacyjny, obejmujące wszystkie warstwy rogówki.

Porównując mniej i bardziej zaawansowane fenotypy KTCN, określone na podstawie wartości parametrów klinicznych, wykazano charakterystyczne różnice we wzorcach komunikacji międzykomórkowej. Zaproponowano mechanizm powstawania stożka z elementami dotyczącymi pełnej grubości rogówki. Uwzględniono zidentyfikowane zmiany komórkowe i molekularne specyficzne dla poszczególnych warstw, uzupełnione o charakterystyczne wzorce komunikacji międzykomórkowej. Integracja uzyskanych danych i wyników pozwala wypełnić lukę w wiedzy dotyczącej nieprawidłowości mechanicznych w rogówce KTCN i może stanowić podstawę do dalszego doskonalenia modeli eksperymentalnych.

3. Janiszewska J, Paczkowska J, Kostrzevska-Poczekaj M, Schreiber AM, Kiwerska K, Bednarek K, Kowal-Wiśniewska E, Drozdowska Z, Wierzbicka M, Jarmuż-Szymczak M, Giefing M., (2026): MiRNA signature analysis in LSCC gene expression profiles indicates hsa-miR-299-5p as a new tumor suppressor, *Journal of Applied Genetics* 67(1): 165-175, doi.org/10.1007/s13353-025-00942-y

Celem pracy było identyfikacja grupy mikroRNA o działaniu supresorowym, których utrata może przyczyniać się do nieprawidłowej aktywacji transkrypcyjnej genów kodujących białka (potencjalnych onkogenów) w płaskonabłonkowych rakach krtani. W pracy posłużono się wynikami analiz mikromacierzowych ekspresji genów kodujących białka w liniach komórkowych tych nowotworów. Pozwoliło to na stworzenie zbioru 369 genów aktywnych transkrypcyjnie w nowotworach w porównaniu do kontroli nienowotworowych. Grupa ta była następnie badana przy użyciu programu GeneSet-2MiRNA (BioProiling) w celu znalezienia podzbiorów genów istotnie statystycznie wzbogaconych w miejsca wiązania mikroRNA (sygnatura mikroRNA). Przeprowadzona analiza pozwoliła na identyfikację 16 wzbogaconych sygnatur, z których jedna dotyczyła hsa-miR-299-5p o istotnie statystycznie obniżonej ekspresji w próbkach raka krtani ($p < 0.05$), a więc mikroRNA pełniącego funkcję potencjalnego genu supresji nowotworowej. Następnie potwierdzono in vitro interakcję pomiędzy hsa-miR-299-5p a 3'UTR szeregu genów aktywowanych transkrypcyjnie. Tym samym, pokazano, że hsa-miR-299-5p pełni funkcję supresorową i ulega częstej inaktywacji w płaskonabłonkowych rakach krtani co z kolei przyczynia się do aktywacji transkrypcyjnej szeregu genów mogących działać onkogenicznie. Wyniki badania poszerzają wiedzę na temat znaczenia mikroRNA, ciągle jeszcze niedostatecznie zbadanego czynnika w patogenezie nowotworów człowieka.

Instytut Genetyki Roślin PAN

1. Kiirika L.M., Martins M.A.R., Perlikowski D., Schaeffer N., Muthukrishnan L., Sahoo S.K., Coutinho J.A.P., Franklin G., Mondal D., (2026): Ionic liquid functionalised nanoceria significantly enhances photosynthetic CO₂ sequestration, *Industrial Crops and Products* 240: 122609 [10.1016/j.indcrop.2025.122609](https://doi.org/10.1016/j.indcrop.2025.122609)

Naukowcy opracowali nową metodę zwiększania zdolności roślin do pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery. W badaniu wykorzystano nanocząstki tlenku ceru (nanoceria), które zostały funkcjonalizowane cieczą jonową [cholinium askorbinian]. Tak zmodyfikowany materiał aplikowano dolistnie roślinom tytoniu (*Nicotiana tabacum*) w formie oprysku.

Wyniki wykazały, że traktowane rośliny charakteryzowały się zwiększoną aktywnością fotosyntetyczną, wyższą maksymalną wydajnością fotochemiczną fotosystemu II oraz większym przyrostem biomasy. W najlepszym wariantcie odnotowano około dwukrotny wzrost tempa fotosyntezy oraz 2,8-krotnie wyższą efektywność sekwestracji CO₂ w porównaniu z kontrolą. Co istotne, nie zaobserwowano negatywnego wpływu zastosowanej aplikacji na rozwój generatywny, w tym produkcję nasion. Uzyskane wyniki sugerują, że funkcjonalizowane nanomateriały mogą zwiększać efektywność fotosyntezy i potencjalnie wspierać rolnictwo w kontekście redukcji emisji CO₂ oraz poprawy wydajności upraw w warunkach środowiskowych.

2. Ko D, Ruonala R, Faille A, Hellmann E, Help H, Liu H, Nielsen R, Haakonsson A, De Diego N, Paatero A, Shcherbii MV, Stefanowicz K, Čavar Zeljković S, Drud Lundager Rasmussen T, Novak O, Bodi Z, Eswaran G, Wybouw B, Bourdon M, Urbez C, Liu X, Salokas K, Öhman T, Waldie T, Törönen P, el-Showk S, Balcerowicz M, Besnard F, Liu X, Perkins P, Mazzoni-Putman S, Vainonen JP, Sierla M, Frilander MJ, Mandrup S, Vernoux T, Ljung K, Ferrando A, Blazquez MA, Holm L, Fray R, Varjosalo M, Leyser O, Paavilainen VO, Mähönen AP, Stepanova A, Alonso J, Heber S, Malinowski R, Kirpekar F, Warren AJ, Helariutta Y., (2026): Recruitment of bifunctional regulator thermospermine to methylated ribosomes directs xylem fate, *Science* 391(6786): 694-699 doi.org/10.1126/science.adx2867

Najnowsza praca W lutym 2026 w Science ukazała się praca opisująca odkrycie nowego mechanizmu odpowiedzialnego za regulację różnicowania ksylemu. Dzięki współpracy specjalistów z wielu międzynarodowych

instytucji naukowych, w tym zespołu naukowego prof. Roberta Malinowskiego z IGR PAN, wykazano że równowaga pomiędzy kluczowymi czynnikami transkrypcyjnymi regulującymi ksylogenezę (SUPPRESSOR-OF-ACAULIS51 – SACL oraz LONESOME-HIGHWAY - LHW) kontrolowana jest przez termosperminę. Stwierdzono również, że ściśle zdefiniowana metylacja rRNA przeprowadzana przez białko OVERACHIEVER umożliwia wiązanie termosperminy, co z kolei prowadzi do przeciwstawnej regulacji translacji czynników SACL oraz LHW, skutkując odpowiednią zmianą losów komórek wchodzących w szlak różnicowania ksylemu. Praca stanowi przełomowe odkrycie, które w przyszłości może znaleźć praktyczne zastosowanie do precyzyjnej regulacji różnicowania elementów drewna. Dalsze zgłębienie tematu pozwoli również na zrozumienie plastyczności rozwojowej komórek szlaku ksylemowego.

Biblioteka Kórnicka PAN

1. Ukazał się **42. numer „Pamiętnika Biblioteki Kórnickiej”** (2025) – punktowanego rocznika, należącego do grona najdłużej wydawanych się czasopism naukowych w Polsce (wychodzi od 1929 r.). W tym numerze dominują artykuły dotyczące działalności Władysława Zamoyskiego (1853-1924), ale nie brakuje także tekstów o historii, architekturze i sztuce. Okładkę zdobi zdjęcie odzyskanej po ponad 80 latach taszki (sakwy) pochodzącej z królewskiego rzędu końskiego – skomplikowaną historię utraty i powrotu obiektu do kórnickiej kolekcji zamieszczono w dziale Kronika.
2. **Karol Firganek, *Pamiętnik powstańca 1863*, red. Jacek Kowalski, oprac. Iga Jewiarz, Jacek Kowalski, Jan Kulpiński, Kórnik 2025**
Wspomnienia Karola Firganka (1840-1913), dotąd niemal nieobecne w obiegu czytelnym i naukowym, to ważna pozycja w pamiętnikarskiej spuściźnie roku 1863. Obok istotnej dla historyka relacji z walk w Górach Świętokrzyskich zawierają jedyne znane dziś świadectwo naczynego świadka i zarazem uczestnika legendarnej obrony dworu w Głanowie. Wydarzenie to być może zainspirowało Artura Grottgera, autora *Obrony dworu*. Pamiętnik Firganka jest nie tylko wartościowym dokumentem czasu, spisany z perspektywy półwiecza, lecz także zbiorem fascynujących refleksji i spostrzeżeń doświadczonego Galicjanina, weterana powstania styczniowego.
3. **Aneta Falk, Małgorzata Potocka, Mikołaj Potocki, *„Żyta wśród świata, ale duchem oddalona od niego”*.**

Opowieść o Teofili z Działyńskich Szoldrszej-Potulickiej (1715–1790), Kórnik 2025.

Popularnonaukowa książka biograficzna o XVIII-wiecznej właścicielce Zamku w Kórniku, autorstwa trojga st. kustoszy PAN Biblioteki Kórnickiej, pozwala przyrzeć się tej niezwyklej kobiecie z perspektywy historii i zachowanych dokumentów. Legenda o Białej Damie, która nocą schodzi z portretu wiszącego w zamkowej jadalni i przemierza park, jest dziś jedną z najbardziej rozpoznawalnych opowieści związanych z Kórnikiem. Dla jednych Teofila pojawiająca się w białej sukni była zwiastunem nadchodzących wydarzeń, dla innych – symbolem niespokojnego sumienia kobiety, która śmiało zmieniała świat wokół siebie. Niezależnie od interpretacji, legenda ta od pokoleń budzi emocje i czyni z Zamku w Kórniku miejsce niepowtarzalne.

Nowe projekty badawcze poznających instytutów PAN

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

NCN-MINIATURA 9,

Tytuł projektu: **Dwupłaszczyznowe G-kwadrupeksy stabilizowane jonami Pb²⁺ - nowe narzędzia dla biologii strukturalnej.** Kierownik projektu: **dr Karolina Zielińska.**

Okres realizacji: 12.11.2025-11.11.2026

NCN –MINIATURA 9,

Tytuł projektu: **W kierunku wysokorozdzielczej struktury nietypowej likozylotransferazy z patogennej bakterii Pseudomonas aeruginosa – pomiary metodą Cryo-EM.** Kierownik projektu: **dr Magdalena Bejger.** Okres realizacji: 05.12.2025-04.12.2026

NCN – OPUS 28+LAP,

Tytuł projektu: **Od trzeciej komory mózgu do przysadki mózgowej: regulacyjne sieci RNA w potranskrypcyjnej modulacji ekspresji genów w neurosekrecji.** Kierownik projektu: **dr hab. Monika Piwecka.** Okres realizacji: 02.02.2026- 01.02.2029

NCN-OPUS 28+LAP,

Tytuł projektu: **Kompleksowa analiza strukturalna i funkcjonalna toksycznych interakcji RNA-białko w celu lepszego poznania i celowania terapeutycznego stwardnienia zanikowego bocznego i otępieniaczolowo-skroniowego.** Kierownik projektu: **dr hab. Agnieszka Kiliszek.** Okres realizacji: 02.06.2025- 01.06.2029

NCN-OPUS 29,

Tytuł projektu: **Identyfikacja zmian w dynamice chromatyny komórek Purkiniego jako nowych czynników wrażliwości neuronów w ataksjach rdzeniowo-mózdkowych**. Kierownik projektu z ICHB PAN: **dr Paweł Światoński**. Okres realizacji: 01.04.2026 -31.03.2030

Projekt Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027 (FENG),

Tytuł projektu: **G4PL – Genomika dla Polski**. Kierownik projektu: **dr hab. Luiza Handschuh**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

Projekt Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027 (FENG),

Tytuł projektu: **OMNIPLANT - Krajowa infrastruktura badawcza do obrazowania i analizy multiomicznej na poziomie pojedynczej komórki roślinnej dla nowoczesnego rolnictwa i leśnictwa**. Kierownik projektu: **dr hab. Anna Wojakowska**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

Projekt Komisji Europejskiej – HORIZON TMA MSCA Doctoral Networks,

Tytuł projektu: **Innovative Nucleic Acids Technologies for Analysis, Detection and Treatment**. Projekt realizowany w międzynarodowym konsorcjum. Kierownik zadania z ramienia ICHB: **dr hab. Barbara Uszczyńska-Rajtaczak**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

Projekt w ramach programu Horizon Europe,

Tytuł projektu: **European Cultural Heritage Optimised Linked Open Tools (ECHOLOT)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Aleksandra Nowak**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2028

Projekt w ramach programu Horizon Europe,

Tytuł projektu: **Multidimensional knowledge-based annotation for ethical context-aware heritage data life cycles (INFINITY)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Aleksandra Nowak**. Okres realizacji: 01.01.2026-30.06.2029

Projekt w ramach programu Erasmus+,

Tytuł projektu: **ObeTech – Developing digital and AI skills for healthcare professionals to tackle obesity (ObeTech)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Tomasz Piontek**. Okres realizacji: 31.12.2025-30.12.2027

Projekt w ramach programu Digital Europe,

Tytuł projektu: **CyberThreat Information Sharing enabling Network and Information systems Security in the EU (CTIS4NIS)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Bartosz Belter**. Okres realizacji: 01.12.2025-30.11.2028

Projekt w ramach programu CEF2027,

Tytuł projektu: **QCI Networks Interconnection Czech Republic - Poland – Austria (24-EU-DIG-QCI-AT-CZ-PL/UE)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Adam Kaczmarek**. Okres realizacji: 01.01.2026-30.06.2029

Projekt w ramach programu CEF2027,

Tytuł projektu: **Pionier-Q interconnection with the EuroQCI's space segment (24-EU-DIG-PIONIER-Q-SAT/UE)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Marcin Garstka**. Okres realizacji: 01.01.2026-30.06.2029

Projekt w ramach programu CEF2027,

Tytuł projektu: **QCI Networks Interconnection Slovakia – Poland – Czech Republic (24-EU-DIG-QCI-AT-CZ-PL/UE)**. Kierownik projektu: **Mateusz Mocydlarz**. Okres realizacji: 01.01.2026 -30.06.2029

Projekt w ramach programu CEF2027,

Tytuł projektu: **QCI.dk - Cross Border (24-EU-DIG-QCI.dk-CB/UE)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Piotr Rydlichowski**. Okres realizacji: 01.01.2026-30.06.2029.

Projekt w ramach programu CEF2027

Tytuł projektu: **QKD Network Germany-Poland-Czechia (24-EU-DIG-Quant-GPICz/UE)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Roman Łapacz**. Okres realizacji: 01.03.2026-31.08.2029

Projekt w ramach programu Horizon Europe,

Tytuł projektu: **European Partnership for Resilient Cultural Heritage (RCH)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Aleksandra Nowak**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2035

Projekt w ramach programu Horizon Europe,

Tytuł projektu: **SPE**. Kierownik projektu: **dr inż. Norbert Meyer**. Okres realizacji: 01.04.2026-31.03.2029

Projekt w ramach programu Horizon Europe,

Tytuł projektu: **Euro-3C**. Kierownik projektu: **mgr inż. Bartosz Belter**. Okres realizacji: 01.05.2026-30.04.2029

Projekt w ramach programu Digital Europe

Tytuł projektu: **Wdrażanie i obsługa europejskiej platformy dla bezpiecznej i zaufanej przestrzeni danych dla rolnictwa (CEAD)**. Kierownik projektu: **dr Raul Palma de Leon**. Okres realizacji: 01.01.2026- 31.03.2028

Projekt w ramach programu FENG

Tytuł projektu: **Synchroniczna Sieć Mobilnych Grawimetrów Kwantowych – GraviQ (GRAWIQ)**. Kierownik projektu: **Mateusz Mocydlarz**. Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

Projekt w ramach programu FENG

Tytuł projektu: **PUCHACZ – Platforma Uzyskiwania Charakterystyk Adwersarzy i CyberZagrożeń (PUCHACZ).**

Kierownik projektu: **dr inż. Norbert Meyer.** Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2028

Projekt w ramach programu FENG

Tytuł projektu: **G4PL - Genomika dla Polski (G4PL).** Kierownik projektu: **mgr inż. Tomasz Kuczyński.** Okres realizacji: 01.01.2026-

31.12.2029

Institut Fizyki Molekularnej PAN

NAWA-PHC Polonium,

BPN/BFR/2025/1/00007/U/0001

Tytuł projektu: **NovaHardMag - Nowe materiały magnetycznie twarde z ograniczoną zawartością pierwiastków krytycznych.** Kierownik projektu: **dr hab. Zbigniew Śniadecki, prof. IFM PAN.** Okres realizacji: 01.01.2026-

31.12.2027

Institut Genetyki Człowieka PAN

Projekt G4PL – Genomika dla Polski, FENG.02.04-IP.04-0007/25-00 ,

Tytuł projektu: **Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki FENG.** Kierownik projektu: **dr Szymon Hryhorowicz.** Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

Okres realizacji: 01.01.2026-31.12.2029

NCN-OPUS 29, 2025/57/B/NZ2/03836

Tytuł projektu: **Analiza sieci modyfikacji tRNA, ich związku z aminoacylacją oraz roli modyfikacji i aminoacylacji w modelu nowotworu piersi.** Kierownik projektu: **dr Marcin Sajek.** Okres realizacji: 13.01.2026-

12.01.2030

NCN-PRELUDIUM 24, 2025/57/N/NZ2/04337

Tytuł projektu: **Rozpoznanie zmian w dynamice komórek i interakcjach międzykomórkowych w stożku rogówki przy użyciu połączonych technik sekwencjonowania RNA pojedynczej komórki (scrRNA-seq) i transkryptomiki przestrzennej (ST).** Kierownik projektu: **mgr inż. Alicja Wysocka.** Okres realizacji: 13.02.2026-12.02.2029

Okres realizacji: 13.02.2026-12.02.2029

Okres realizacji: 13.02.2026-12.02.2029

NCN-PRELUDIUM 24, 2025/57/N/NZ2/04998

Tytuł projektu: **Wpływ białka CXXC5 na profil epigenetyczny chłoniaka Hodgkina.** Kierownik projektu: **mgr inż. Daniel Sikora.** Okres realizacji: 16.02.2026-

15.02.2029

Okres realizacji: 16.02.2026-15.02.2029

ABM-TRANSMED I, 2024/ABM/08/00085,

Tytuł projektu: **ReDi-CAR – definition of novel Chimeric Antigen Receptor T cell -re-directing engager technology for repurposing the CAR-T product.** Kierownik projektu: **dr hab. Tomasz Kolanowski.** Realizacja projektu

będzie wspierana przez Kierownika R&D – **dr Agnieszkę Zimną.**

Institut Genetyki Roślin PAN

Projekt Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Postęp biologiczny w produkcji roślinnej.

Tytuł projektu: **Badania mechanizmu tolerancji niskiej temperatury, w tym mrozu u form fakultatywnych (przewodkowych) grochu (*Pisum sativum* L.).**

Kierownik projektu: **dr Magdalena Gawłowska.**

Biblioteka Kórnicka PAN

Projekt jest finansowany w ramach Programu **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) 2021–2027, Prio-**

rytet 2., Działanie 2.3 „Cyfrowa dostępność i ponowne wykorzystanie informacji”. Numer projektu:

FERC.02.03-IP.01-003/25. Tytuł projektu: **Ocalone dziedzictwo odkryte na nowo. Zabezpieczenie, opracowanie i digitalizacja zbiorów Biblioteki Kórnickiej wpisanych na listy UNESCO oraz kontynuacja procesu cyfryzacji naj-**

cenniejszych kolekcji z zasobu. Kierownik projektu: Kierownik projektu: **prof. UAM dr hab. Magdalena Biniaś-**

Szkopek. Okres realizacji: 01.01.2026-28.02.2029.

Okres realizacji: 01.01.2026-28.02.2029.

Aktualności z Poznańskiej Szkoły Doktorskiej

15 grudnia 2025 r., w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich w Poznaniu odbyła się **uroczystość z okazji immatrykulacji nowych doktorantów Poznańskiej Szkoły Doktorskiej**

Institutów Polskiej Akademii Nauk (PSD IPAN) oraz zaprzysiężenia i wręczenia dyplomów doktorom wy-

promowanym w 2025 roku w Instytutach współtworzących PSD IPAN. W dyscyplinach: nauki biologiczne lub nauki chemiczne, dyplomy doktorskie z rąk Dyrektora Instytutu, dr hab. Luizy Handschuh oraz Zastępcy Przewodniczącego Rady Naukowej ICHB PAN dr. hab. Michała Sob-

kowskiego otrzymało 8 osób: dr Anna Wychowaniec, dr Francesca Canyelles i Font, dr Monika Kwiatkowska, dr Piotr Jerzy Pietras, dr Anna Wasilewska-Burczyk, dr Marta Sztachera – z wyróżnieniem, dr Marianna Pewińska-Kołodziejczak – z wyróżnieniem, dr Mateusz Nowaczyk – z wyróżnieniem. W dyscyplinie nauki biologiczne, z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

z rąk Dyrektora ID PAN, prof. dr. hab. inż. Andrzeja Jagodzińskiego dyplom doktorski otrzymał dr Quadri Agbolade Anibaba. W dyscyplinie nauki fizyczne z rąk Przewodniczącego Rady Naukowej IFM PAN, prof. dr. hab. Józefa Barnasia dyplom doktorski otrzymał dr Justyn Snarski-Adamski. W dyscyplinie nauki medyczne,

dypłom doktorski z rąk Dyrektora IGC PAN, prof. dr. hab. Macieja Giefinga otrzymała dr Alicja Rabiasz-Bielecka – z wyróżnieniem. Podczas ceremonii nowo wypromowani doktorzy złożyli przysięgę doktorską, odczytaną w języku łacińskim przez prof. dr. hab. Jadwigę Jaruzelską, a świadkami tego wydarzenia byli członkowie rodzin młodych doktorów oraz ich promotorzy. W drugiej części uroczystości do grona doktorantów PSD IPAN zostało uroczysto przyjęto 16 osób, tym samym wzbogacając liczbę doktorantów szkoły doktorskiej do 97 (67 kobiet i 30 mężczyzn, a wśród nich 29 cudzoziemców). Doktoranci złożyli wspólnie przysięgę doktoranta oraz otrzymali gratulacje z rąk koordynatorów dyscyplin oraz kierownik Szkoły Doktorskiej, dr hab. Marioli Dutkiewicz. W uroczystości uczestniczyli również: Wiceprezes Oddziału PAN w Poznaniu – prof. dr hab. inż. Hanna Bogucka, dyrektor Instytutu Genetyki Roślin PAN: prof. dr hab. Paweł Krajewski, a także kierownictwo i koordynatorzy PSD IPAN. Oprawę muzyczną uroczystości zapewnił Poznański Chór Kameralny Polskiej Akademii Nauk pod kierownictwem dr Alicji Szelugi, przy akompaniamencie przy akompaniamencie Czesława Łynszy.

Zdj. 36. Uroczystość immatrykulacji nowych doktorantów PSD PAN.

Wg stanu na 31 dzień grudnia 2025, w PSD IPAN kształciło się **97 doktorantów**: w ICHB PAN – 7 chemików i 41 biologów; w ID PAN – 6 biologów i 2 naukowców – leśników; w IFM PAN – 3 fizyków molekularnych; w IGR PAN – 15 naukowców w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, a w IGC PAN – 23 naukowców medycznych.

Uchwałą z dnia 25 lutego 2026 r. Komisja Ewaluacji Nauki pozytywnie oceniła **jakość kształcenia w Poznańskiej Szkole Doktorskiej Instytutów Polskiej Akademii Nauk**, w latach 2019–2025. Docenione zostały w szczególności: unikalny model kształcenia szkoły doktorskiej współprowadzonej przez pięć instytutów PAN, osiągnięcia doktorantów, z których każdy jest współwykonawcą projektu naukowego, kwalifikacje kadry oraz wysoka skuteczność kształcenia.

Zaktualizowane zapisy w Regulaminie PSD IPAN oraz w Programie Kształcenia w PSD IPAN zaczną obowiązywać z początkiem października 2025 roku. Można się z już nimi zapoznać m.in. na stronie internetowej PSD IPAN lub na stronach BIP poszczególnych Instytutów.

W czerwcu, w ramach współpracy PPD (Poznańskiego Porozumienia Doktorantów) z Miastem Poznań, odbędzie się **Poznański Dzień Doktoranta**. Wydarzenie ma na celu stworzenie nowoczesnej przestrzeni służącej promocji poznańskich szkół doktorskich, integracji środowiska doktoranckiego oraz budowaniu wizerunku Poznania jako miasta nauki, współpracy akademickiej i rozwoju młodych naukowców. Spotkanie będzie również okazją do promocji programu PoDEST (Poznań Doctoral Exchange for Science and Training).

Ruszyły przygotowania do Konferencji Doktorantów Polskiej Akademii Nauk, **KonDokPAN2026**, która odbędzie się **20–21 listopada** w Poznaniu, jako wspólne przedsięwzięcie Rad Samorządów Doktorantów ICHB PAN oraz IGC PAN.

Przez cały rok istnieje możliwość rekrutacji do PSD IPAN, w zależności od pojawiających się możliwości finansowania stypendiów doktoranckich z projektów naukowych. Ogłoszenia o naborze nowych doktorantów zamieszczane są m.in. na stronie internetowej PSD IPAN <https://psd-ipan.ichb.pl/>, EURAXESS oraz na stronach internetowych poszczególnych instytutów.

Z prac komisji naukowych Oddziału PAN w Poznaniu

Komisja Bałkanistyki

Wydanie *Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia*. Publikacja wydawana jest zarówno w wersji elektronicznej jak i drukowanej.

Komisja Archeologiczna

22.01. Posiedzenie Komisji połączone z wykładem prof. Andrzeja Buko: *Populus Masoviae Medii Aevi* i zagadka stulecia. Kogo chowano w grobach z obstawami kamiennymi na Mazowszu średniowiecznym?

Organizacja **Konferencji** pt. *Kontynuacja i innowacja: Danuta Minta-Tworzowska a tradycja Poznańskiej Szkoły Archeologicznej* – **06.03.**

Współorganizacja XXV Konferencji Sprawozdawczej: Badania archeologiczne na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, sezon 2025. Współorganizatorami konferencji

były: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Wydział Archeologii UAM, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznańskie Towarzystwo Prehistoryczne, Wielkopolski Konserwator Zabytków (09-10.04.).

Prowadzone są prace redakcyjne nad monografią *Muzea w dziejach polskiej archeologii*.

Komisja Ergonomii

W dniach 22-23 maja odbyło się posiedzenie komisji podczas którego wygłoszono następujące referaty:

- *Makroergonomia inteligencji hybrydowej – nowy paradygmat inżynierii zarządzania organizacjami* – prof. Leszek Pacholski,
- *Zastosowanie sztucznej inteligencji w ergonomii* – prof. Jerzy Olszewski,
- *Ergonomia w orzecznictwie – analiza potencjału badawczego Portalu Orzeczeń Sądów Powszechnych i Systemu Analizy Orzeczeń Sądowych (SAOS)* – prof. Jerzy T. Marcinkowski.

Współorganizacja Seminarium Ergonomicznego w Porąźnie. Podczas seminarium wygłoszono 15 referatów. **Współorganizatorami** były: Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego oraz Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej.

Komisja Historycznojęzykowa

Organizacja w dniu 23 stycznia posiedzenia komisji na którym zostały wygłoszone dwa referaty: *Studium źródłoznawcze księgi ziemskiej poznańskiej z lat 1386-1400* - zarys projektu oraz łacińsko-polski rękopis Słownika Bartłomieja z Bydgoszczy.

Komisja Onomastyczna

Organizacja posiedzeń komisji:

12.02. – Podsumowanie finalizowanego projektu wydawniczego „Nazwy ulic Poznania t. 3”.

16.04. – spotkanie dotyczyło przygotowania zarysu III tomu serii Wielkopolskie zabytki nazewnicze: powiat czarnkowsko-trzcianecki w nazwach.

Wydawnictwa: Powiat nowotomyski w nazwach. Monografia

Komisja Nauk Organizacji i Zarządzania

Organizacja konferencji, spotkań oraz seminariów naukowych:

- 17.04. - *Konferencja międzynarodowa podsumowująca International Workshop on Shaping*

Organizational Strategy Powered by AI. Liczba referatów 8. Współorganizatorem wydarzenia był Zakład Systemów Zarządzania PP.

- 27-28.05. - *XIX Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Bezpieczeństwo Publiczne*. Liczba referatów: 53. Współorganizatorem wydarzenia był Instytut Badań i Ekspertyz Naukowych w Gorzowie Wielkopolskim.

Organizacja **Seminarium międzynarodowego nt. AI in strategy shaping** - Dr. Arthur Tang, RMIT Vietnam. Współorganizator: Zakład Systemów Zarządzania WIZ PP (16.04.)

Wydawnictwa:

- *Ingerencja człowieka w przyrodę*. PAN, IBEN Poznań, 2025, nakład 250 egz.

Posiedzenie komisji pn. Jak zarządzać organizacjami w sposób zrównoważony (19.05.)

Komisja Sławistyczna

Wykład w ramach Nauki i Społeczeństwa pt. *Poglądy na państwo, cara i Kościół rosyjskich biskupów z Kijowa na początku XVII wieku*, prof. Marzanna Kuczyńska.

Prace nad przygotowaniem publikacji zwartej pt. *Kultura i pamięć – wojna i pokój*, która będzie pokłosiem konferencji z roku 2025.

Komisja Nauk Towaroznawczych – Nauk o Jakości

Od grudnia do maja komisja przeprowadzała konsultacje zdalne oraz spotkania on-line zespołów komisji przygotowujących monografię *Nauki towaroznawcze – nauki o jakości w Polsce: tradycja, teraźniejszość, perspektywy*. Monografia zostanie przygotowana z okazji jubileuszu 100-lecia powstania pierwszych ośrodków towaroznawczych w Polsce, w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie i w Poznaniu. Publikacja będzie miała charakter naukowo-historyczny dokumentujący rozwój (sub)dyscypliny nauki o jakości (towaroznawstwa) od jej początków po współczesność.

Komisja Nauk Leśnych i Drzewnych

Udział Przewodniczącej Komisji w: Sustainable Solutions and Digitalization in Forest-Wood Sector/ 5th International Scientific Conference "WOOD-SCIENCE-ECONOMY" (3-5 grudnia 2025).

Przygotowania do seminarium terenowego „Ochrona rezerwatowa w lasach – oczekiwania, wyniki, rozczarowania i ewolucja poglądów”, Nadleśnictwo Jarocin, druga połowa czerwca 2026 r.

Komisja Inżynierii Powierzchni

Organizacja konferencji:

- **25-26.02.** – VIII Międzynarodowa konferencja naukowa p.n. *Obróbka cieplna materiałów*, Gorzów Wlkp. Wygłoszono 64 referaty. Współorganizatorem konferencji był Instytut Badań i Ekspertyz Naukowych w Gorzowie Wielkopolskim
- **15-16.04.** – IX Międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Technologia wytwarzania*. Wygłoszone zostało 58 referatów. Współorganizatorem konferencji był Instytut Badań i Ekspertyz Naukowych w Gorzowie Wielkopolskim.
- **27-28.05.** – V Międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Ewaluacja naprężeń w materiałach*. Wygłoszono 83 referaty.

Organizacja spotkań naukowych komisji:

- **26.02.** – *Kształtowanie powierzchni elementów złożonych części maszyn* (12 wystąpień).
- **21.05.** – *Kształtowanie struktury, właściwości i odporności na zużycie ściernie żeliwa wermikularnego* (10 wystąpień).

Organizacja seminariów: *Fizyczne aspekty kształtowania powierzchni*, **19.01.** (12 wystąpień); *Geometria powierzchni poddanych szlifowaniu*, **04.03.** (10 wystąpień); *Powierzchnie zgrzewne i ich charakterystyka materiałowa*, **24.04.** (7 wystąpień).

Wydawnictwa:

- *Kształtowanie powierzchni elementów maszyn*. Monografia.
- *Obróbka cieplna i cieplno-chemiczna metali*. Monografia.

Ekspertyzy:

- *Badanie eksploatacji wałów napędowych maszyn* (11.02.2026 Stargard w Cukrowni Kluczewo)
- *Analiza kosztów kształtowania powierzchni elementów konstrukcyjnych* (13.05.2026, Zremb Gorzów Wielkopolski).

Komisja Nauk Mechanicznych i Budowlanych

27.03. - Organizacja seminarium naukowego podczas którego wygłoszono następujące referaty:

- *Badania i ocena cech kinematycznych i dynamicznych wybranych przekładni cięgnowych* – prof. Piotr Krawiec
- *Nowe kierunki rozwoju metod obliczeniowych mechaniki* – dr hab. inż. Aleksandra Jankowska,
- *Analiza parametryczna rozkładu sił wewnętrznych w zbiornikach żelbetowych oraz studniach opuszczanych, uwzględniająca wybrane oddziaływania oraz wielkości*

geometryczne – dr hab. inż. Anna Szymczak-Graczyk, prof. UPP.

W wyniku wyborów nowymi członkami zostali: prof. dr hab. inż. Piotr Krawiec (Politechnika Poznańska), dr hab. inż. Małgorzata Aleksandra Jankowska (Politechnika Poznańska) oraz dr hab. inż. Anna Szymczak-Graczyk, prof. uczelni (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu).

Komisja Nauk Elektrycznych

Współorganizacja konferencji:

- **25-27.05.** XVII Ogólnopolskie Sympozjum Inżynierii Wysokich Napięć IW-2026, Poznań (Będlewo). **Współorganizator:** Politechnika Poznańska.
- **16-19.06.** XXIX Symposium Electromagnetic Phenomena in Nonlinear Circuits, Tallinn, Estonia. **Współorganizatorzy:** Politechnika Poznańska, Tallinn University of Technology, Aalto University.

Wydawnictwa:

- *Archives of Electrical Engineering (AEE) Vol. 75, No. 1* – wersja elektroniczna <https://aee.put.poznan.pl/>
- *Archives of Electrical Engineering (AEE) Vol. 75, No. 2* – wersja elektroniczna <https://aee.put.poznan.pl/>

Komisja Nauk Elektrycznych **objęła honorowym patronatem** XVI Konferencję Naukową Systemy Pomiarowe w Badaniach Naukowych i w Przemysle, która odbędzie się w dniach **14-17 czerwca 2026 r.** w miejscowości Łagowo w województwie lubuskim.

Komisja Urbanistyki, Planowania Przestrzennego i Architektury

W dniu **22 maja** odbyło się Międzynarodowe Sympozjum pod tytułem *Kultura Bezpieczeństwa Ludności w XXI wieku*. **Celem** Sympozjum było przyczynienie się do wzbogacenia postaw wobec narastających oczekiwań współczesnego człowieka, cywilizacyjnych przeobrażeń i nowych czynników określających możliwości niesienia pomocy i współuczestniczenia w służbie: ochrony ludności narażonej na wyjątkowe i nieoczekiwane oddziaływania losowe, cywilizacyjne w XXI wieku. **Współorganizator:** Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi.

Komisja Rehabilitacji i Integracji Społecznej

Przygotowanie kolejnych numerów kwartalnika **IRONS – Zeszyty Promocji Rehabilitacji, Ortopedii, Neurofizjologii i Sportu**.

Członkowie Komisji brali czynny udział w konferencjach, seminariach i projektach organizowanych przez gremia krajowe i międzynarodowe.

Różnorodności

26 stycznia 2026 roku, podczas posiedzenia **Kolegium Rektorów Miasta Poznania**, podpisane zostało porozumienie dotyczące realizacji programu **PoDEST** (Poznan Doctoral Exchange for Science and Training) – wspólnej inicjatywy na rzecz wymiennego kształcenia doktorantów pomiędzy poznańskimi uczelniami oraz instytutami Polskiej Akademii Nauk. Program PoDEST jest inicjatywą oddolną środowiska doktoranckiego, zapoczątkowaną po reaktywacji **Poznańskiego Porozumienia Doktorantów (PPD)** w 2024 roku. Prace nad jego koncepcją, założeniami oraz wdrożeniem były konsekwentnie prowadzone przez **dwie kolejne kadencje PPD – 2024 oraz 2025**, a ich zwieńczeniem jest podpisanie porozumienia przez Rektorów uczelni oraz Dyrektorów Instytutów PAN. Program PoDEST został **zainspirowany funkcjonującym w Poznaniu programem PoMOST dla studentów**, który od lat stanowi przykład skutecznej współpracy międzyuczelnianej. Analogicznie do PoMOST-u, PoDEST tworzy nowe możliwości mobilności edukacyjnej, tym razem skierowane bezpośrednio do doktorantów poznańskich szkół doktorskich. Na posiedzeniu Kolegium Rektorów Miasta Poznania **Poznańskie Porozumienie Doktorantów reprezentował Zarząd PPD kadencji 2024 oraz 2025**, podkreślając ciągłość działań oraz zaangażowanie środowiska doktoranckiego w rozwój inicjatywy. Program PoDEST ma na celu stworzenie trwałych ram współpracy międzyuczelnianej w obszarze kształcenia doktorantów, umożliwiając im uczestnictwo w wybranych zajęciach, szkoleniach oraz formach wsparcia realizowanych w innych szkołach doktorskich działających w Poznaniu. Inicjatywa sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia, rozwijaniu kompetencji doktorantów oraz wzmacnianiu integracji środowiska akademickiego miasta.

Zdj. 37. Uroczystość podpisania porozumienia dotyczącego realizacji programu PoDEST.

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

9 grudnia 2025 r., podczas konferencji Polskiej Sieci Odnowy i Rozwoju Wsi, Pałac w Turwi, będący własnością Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, otrzymał prestiżowy certyfikat „**Miejsce Ciekawe**”. Wyróżnienie wręczyli: poseł na Sejm RP Marek Chmielewski, prof. Sylwia Staszewska oraz przewodniczący PSORW i burmistrz Krobi Łukasz Kubiak. Certyfikat „Miejsce Ciekawe” to znak jakości nadawany unikatowym miejscom na polskiej wsi, takim, które wyróżniają się bogatym dziedzictwem kulturowym, przyrodniczym, przemysłowym lub przykładem udanej rewitalizacji. Projekt jest częścią inicjatywy „Sieć Najciekawszych Wsi” i promuje lokalne historie oraz ich potencjał turystyczny.

Zdj. 38. Wręczenie certyfikatu „Miejsca Ciekawe” Instytutowi Chemii Bioorganicznej PAN.

12 grudnia 2025 r., w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych Polskiej Akademii Nauk wyróżnił osiągnięcie badawcze naukowców z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN pt. „**Zaproponowanie nowego modelu oddziaływań DNAzemu 8-17 z jonami metali**”, którego autorami są: dr hab. Witold Andrałojć, prof. dr hab. Zofia Gdaniec, mgr Aleksandra Pawłowicz-Perczak, mgr Julia Wieruszewska.

Zdj. 39. Wręczenie nagrody Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN. Od lewej: prof. N. Sobczak, prof. M. Konarzewski oraz prof. K. Nowak.

Na początku 2026 roku odbyła się druga edycja wewnętrznego konkursu ICHB PAN, tzw. **Travel Grant**, który wspiera młodych naukowców, umożliwiając im udział i prezentację wyników swojej pracy naukowej na prestiżowych konferencjach zagranicznych. Oceny złożonych wniosków dokonał Zespół Doradczy Dyrektora ds. Rozwoju Młodych Pracowników Naukowych ICHB PAN. Zwracano uwagę na doskonałość naukową zgłoszeń, motywację kandydatów i rangę wybranych wydarzeń. Nagrodę przyznano trzem laureatkom: **Wiktoria Ragin-Oh** z Zakładu Biologii Strukturalnej Eukariontów - 27th Congress and General Assembly of the International Union of Crystallography, Calgary, Kanada, **Paulina Borysiuk-Madejska** z Zakładu Biologii Strukturalnej Organizmów Prokariotycznych - 27th Congress and General Assembly of the International Union of Crystallography, Calgary, Kanada, **Klaudia Wójcik** z Zakładu Biochemii Rybonukleoprotein - The 31st Annual Meeting of the RNA Society, Montréal, Kanada.

Na początku **stycznia 2026 r.** Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu ogłosił II nabór wniosków w konkursie na „**BON BADAWCZY**”. Celem konkursu jest wsparcie realizacji **pilotażowych usług badawczych** w infrastrukturze POL-OPENSREEN, w szczególności w obszarze **wysokoprzepustowych badań przesiewowych i chemii medycznej**. Każdy bon ma wartość do **50 000 zł brutto** i obejmuje zarówno realizację usług badawczych, jak i wsparcie merytoryczne przy opracowaniu wyników. **W konkursie mogą wziąć udział** małe i mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność B+R w Polsce oraz instytucje systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w których bon będzie realizowany przez zatrudnionego w nich naukowca. W konkursie nie mogą wziąć udziału partnerzy konsorcjum POL-OPENSREEN. Pytania można kierować na adres:

pol-openscreen2.0@ibch.poznan.pl

Konkurs ogłoszono w ramach projektu POL-OPENSREEN 2.0 – Utrzymanie, Rozwój i Udostępnianie Polskiej Platformy Infrastruktury Skringingowej dla Chemii Biologicznej w Kontekście Uczestnictwa w Konsorcjum na Rzecz Infrastruktury Badawczej EU-OPENSREEN ERIC, dofinansowanego z programu Ministra Nauki „Wsparcie udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej.”

W styczniu ICHB PAN został wyróżniony w ramach akcji **Freezer Challenge 2025** organizowanej przez My Green Lab i International Institute for Sustainable Laboratories. Ta globalna inicjatywa łączy zespoły badawcze z całego świata, które pracują nad poprawą efektywności energetycznej, optymalizacją przechowywania próbek w zamrażarkach i wdrażaniem bardziej ekologicznych praktyk w laboratoriach. W rywalizacji wzięło udział 286 organizacji z 28 krajów, a projekt w ICHB PAN był koordynowany przez mgr Katarzynę Solkę z Działu Wsparcia Badań. Dzięki dużemu zaangażowaniu, ICHB PAN zajął 28. miejsce wśród 112 organizacji w kategorii Academic, oszczędzając średnio 63,4 kWh energii dziennie.

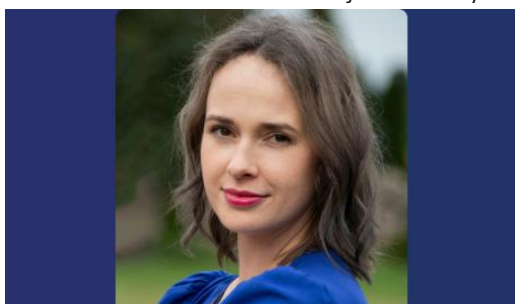
Zdj. 40. Wyróżnione osoby w ramach akcji Freezer Challenge 2025.

9 stycznia 2026 r., podczas Spotkania Noworocznego Gminy Kościan, Instytut Chemii Bioorganicznej PAN został uhonorowany za działalność prowadzoną w Zespole Pałacowo-Parkowym w Turwi. Samorząd zwrócił również uwagę na fakt, że opieka nad tym wyjątkowym miejscem jest przykładem odpowiedzialnego i nowoczesnego podejścia do ochrony historii. Dzięki ICHB PAN zabytkowy obiekt – dawna rezydencja generała Chłapowskiego – odzyskał należne znaczenie i zyskał nową funkcję, łącząc naukę, kulturę oraz zaangażowanie społeczne. W liście gratulacyjnym, Przewodniczący Rady Gminy Kościan pan Jan Szczepaniak i Wójt Gminy Kościan pan Andrzej Przybyła, podkreślili, iż dzięki licznym wydarzeniom edukacyjnym, naukowym i kulturalnym Pałac ponownie stał się miejscem żywym, otwartym i inspirującym.

Zdj. 41. U honorowanie ICHB PAN za działalność prowadzoną w Zespole Pałacowo-Parkowym w Turwi.

14 stycznia 2026 r. w ramach programu Bekker NAWA stypendium otrzymała dr Paulina Gałka-Marciniak z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN. Program ten umożliwia realizację badań naukowych w renomowanych ośrodkach badawczych na całym świecie. Przyznany grant pt. „Rola mutacji w genie *MIR142* w nowotworach krwi”, umożliwi realizację stażu badawczego w Beckman Research Institute, City of Hope National Medical Center w Duarte w Stanach Zjednoczonych.

dr Paulina Gałka-Marciniak

DOFINANSOWANIE BADAŃ
W RAMACH PROGRAMU BEKKER - NAWA

W dniach 18-23 stycznia 2026 r., Katarzyna Zielezińska z Zakładu Biologii Molekularnej i systemowej Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN brała udział w międzynarodowym programie SupBiotech International Winter Program 2026 „From Skin Science to Sustainable Cosmetic Formulation”, realizowanym w formule BIP Intensive Programme w ramach UNIGreen Alliance. BIP (Blended Intensive Programme) to intensywny program edukacyjny łączący krótką mobilność stacjonarną, umożliwiającą współpracę i wymianę doświadczeń w międzynarodowym gronie uczestników z instytucji partnerskich. Do programu zakwalifikowało się 25 naukowców z krajów UE. Program koncentrował się na połączeniu nauki o skórze jako ważnym organie, technologii formułacji kosmetycznych, oraz nauce o aspektach regulacyjnych. Zajęcia prowadzili eksperci łączący doświadczenie naukowe z kompetencjami regulacyjnymi i przemysłowymi.

W maju 2026 r. Katarzyna Solka (Research Manager) z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN została wyróżniona w międzynarodowym zestawieniu „Top 100 Women in Biotech in Poland” w kategorii „Ethical Biotech and Responsible Innovation”, które docenia osoby działające na rzecz odpowiedzialnego rozwoju innowacji w biotechnologii. To konkretne wyróżnienie dla jej pracy na styku nauki i organizacji badań. Pokazuje, że nowoczesna biotechnologia to nie tylko wyniki badań, ale również sposób ich prowadzenia – z uwzględnieniem wpływu społecznego, jakości środowiska pracy i długofalowych konsekwencji wdrażanych rozwiązań.

W maju 2026 r. dr inż. Marta Sztachera z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN otrzymała stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Dr Sztachera pracuje w Zakładzie Niekodujących RNA, gdzie bada mechanizmy oddziaływań między niekodującymi RNA a białkami, co pozwala lepiej zrozumieć ich rolę w regulacji genów zarówno w zdrowym mózgu, jak i w chorobach neurodegeneracyjnych. Program START to prestiżowe roczne

stypendium przyznawane wybitnym młodym naukowcom znajdującym się na początku kariery naukowej, którzy mogą wykazać się znaczącymi osiągnięciami badawczymi w swojej dziedzinie. Celem programu jest wyróżnienie najzdolniejszych młodych uczonych oraz wspieranie ich dalszego rozwoju naukowego poprzez umożliwienie pełnego poświęcenia się pracy badawczej.

18 grudnia 2025 roku w ramach inicjatywy Poznań City Lab uruchomiona została innowacyjna przestrzeń wirtualna, prezentująca zaawansowane rozwiązania technologiczne rozwijane w Poznaniu. Projekt oparty na technologii cyfrowego bliźniaka stanowi platformę do testowania i demonstracji systemów sztucznej inteligencji oraz nowoczesnej infrastruktury cyfrowej.

23 grudnia 2025 r. Pełnomocnik Dyrektora ds. PCSS, Robert Pękał, został powołany w skład VI kadencji Rady do spraw Cyfryzacji przez Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Cyfryzacji, Krzysztofa Gawkowskiego. Wybór ten stanowi potwierdzenie eksperckiej roli Centrum w kształtowaniu strategicznych kierunków rozwoju polskiego społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki elektronicznej.

W styczniu 2026 roku Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe opracowało i wdrożyło kompletne oprogramowanie RankINN, wspierające procesy decyzyjne w obszarze inwestycji energetycznych. Rozwiązanie, oparte na autorskim algorytmie inwestycyjnym, powstało w ścisłej współpracy merytorycznej z ekspertami Enea Operator i stanowi kluczowy element cyfryzacji infrastruktury energetycznej.

29.01.2026 roku wystartowało Internetowe Centrum Kompetencji 3D projektu 3D-4CH oficjalnie oferując specjalistom zajmującym się dziedzictwem kulturowym pierwszy wgląd we wspólny ekosystem cyfrowy. Został on zaprojektowany, by dane 3D dotyczące dziedzictwa były bardziej dostępne, kompletne i podatne do ponownego wykorzystania w całej Europie. Współfinansowana przez Unię Europejską platforma łączy zaawansowane narzędzia cyfrowe, możliwości szkoleniowe oraz wyselekcjonowaną wiedzę, wspierając szeroki zakres zastosowań – od badań naukowych, przez edukację, aż po turystykę.

26 marca 2026 roku do Rady Pracodawców Collegium Da Vinci w Poznaniu powołano Urszulę Grygier-Soboń, Zastępczynię Pełnomocnika Dyrektora ICHB PAN ds. PCSS oraz dr Magdalenę Baranowską-Szczepańską z Działu Współpracy i Kontaktów z Otoczeniem. Rada to organ uczelni, w skład którego wchodzi przedstawiciele

biznesu, pomagający dostosować programy kształcenia do aktualnych wymagań rynku pracy. Uczelnia stawia na współpracę z praktykami, by zapewnić wysoki wskaźnik zatrudnienia.

Zdj. 42. Nowe członkinie w Radzie Pracodawców Collegium Da Vinci w Poznaniu.

W marcu 2026 roku Teatr Polski we Wrocławiu, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe oraz Uniwersytet Wrocławski rozpoczęły współpracę nad stworzeniem wzorcowego systemu cyfryzacji teatralnych archiwów artystycznych. Celem projektu jest nie tylko zabezpieczenie unikatowych zbiorów dokumentujących ponad 600 realizacji powstałych od 1945 roku, ale także opracowanie innowacyjnej usługi cyfrowej dla instytucji kultury w całej Polsce.

W marcu 2026 roku oficjalnie uruchomiono nowe połączenie sieci PIONIER z punktem wymiany ruchu VIX (Vienna Internet eXchange) w Wiedniu, co stanowi strategiczny krok w rozwoju polskiej infrastruktury sieciowej. Ta kluczowa inwestycja otwiera drogę do bezpośredniej wymiany danych z ponad 180 globalnymi operatorami i dostawcami treści, znacząco wzmacniając pozycję rodzimej nauki oraz gospodarki cyfrowej w europejskim ekosystemie IT.

PCSS uczestniczy w XXIX edycji Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki (**22.04.2026 r.**) – hasłem przewodnim edycji odbywającej się w Pałacu Działyńskich, była JAKOŚĆ. Odbyły się spotkania, warsztaty i wykłady, podczas których można było zanurzyć się w fascynujący świat nauki, sztuki oraz nowoczesnych technologii.

Instytut Dendrologii PAN

W trakcie uroczystych obchodów jubileuszu 200-lecia powstania Arboretum Kórnickiego, podczas konferencji pt. „Gromadzić, badać, uczyć, udostępniać... 200 lat Arboretum Kórnickiego” **14 pracowników Instytutu odznaczonych zostało Medalami za Długoletnią Służbę**. Odznaczenia te nadawane są przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i mają charakter państwowy. Przyznawane są w uznaniu za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej w służbie Państwa. W imieniu Prezydenta odznaczenia dokonał prof. Marek Konarzewski, Prezes Polskiej Akademii Nauk, w asyście prof. Andrzeja M. Jagodzińskiego, dyrektora Instytutu.

Podczas tych samych uroczystości **siedmioro pracowników Instytutu odebrało z rąk Pana Marka Woźniaka, Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Odznaki Honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”**. Wyróżnienie to nadawane jest osobom, jak również instytucjom oraz organizacjom, które poprzez swoją działalność wnoszą wybitny wkład w rozwój gospodarczy, naukowy, kulturalny i społeczny województwa wielkopolskiego. Dodatkowo **Odznakę Honorową** dla Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku odebrał **prof. dr hab. inż. Andrzej M. Jagodziński**, czł. koresp. PAN, dyrektor Instytutu.

W Instytucie Dendrologii PAN **została powołana Rada Młodych Naukowców**. Głównym zadaniem Rady ma być wspieranie rozwoju młodych badaczek i badaczy, wzmacnianie ich udział w życiu Instytutu oraz inicjowanie działań służących wymianie doświadczeń, integracji środowiska i doskonaleniu warunków rozwoju kariery naukowej.

Arboretum Instytutu Dendrologii PAN otrzymało tytuł Rekomendowanej Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego 2026. Nagroda ta stanowi istotne wyróżnienie, które potwierdza wartość, wyjątkowość oraz znaczenie Arboretum, jako miejsca wyjątkowego na mapie regionu. Certyfikat przyznawany jest przez Poznańską Lokalną Organizację Turystyczną, Instytut Skrzynki oraz Powiat Poznański. W imieniu Instytutu Dendrologii PAN wyróżnienie odebrał dyrektor Instytutu, prof. dr hab. inż. Andrzej M. Jagodziński, czł. koresp. PAN.

W serwisie informacyjnym Ekologia.pl ukazał się ranking 50 osób ważnych dla polskiej ekologii w 2025 roku. Tegoroczna lista koncentruje się na ludziach wiedzy i sprawczości, którzy od lat kształtują polską debatę ekologiczną i przekładają ją na realne działania. Wśród osób

ujętych w rankingu znalazł się prof. dr hab. inż. Andrzej M. Jagodziński, czł. koresp. PAN, dyrektor Instytutu Dendrologii PAN.

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

Dnia 9 grudnia 2025 roku w siedzibie Polskiej Akademii Nauk w Warszawie odbyła się ceremonia wręczenia nagród Wydziału Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi PAN (Wydział III PAN). **Nagrodę im. Profesora Stefana Pierkowskiego** otrzymał pracownik Instytutu Molekularnej PAN **dr Krzysztof Ptaszyński**. Nagroda została przyznana przez Wydział III PAN za osiągnięcie naukowe pt. „Fizyka statystyczna korelacji i fluktuacji w nierównowagowych układach otwartych”. Wyróżnione osiągnięcie naukowe dr. Ptaszyńskiego dotyczy charakteryzacji procesów zachodzących w układach otwartych (sprzężonych z otoczeniem) pozostających w stanach dalekich od równowagi termodynamicznej, z wykorzystaniem nowoczesnych metod fizyki statystycznej. Fundamentalne znaczenie tej tematyki wynika z możliwości zastosowania układów nierównowagowych w technice (np. nanoelektronice) oraz ich obecności w procesach biologicznych (np. w funkcjonowaniu maszyn molekularnych).

Zdj. 43. Prezes PAN prof. Marek Konarzewski, dr Krzysztof Ptaszyński, Dziekan Wydziału III PAN prof. Janusz Jurczak.

Dr hab. Piotr Kuświk, prof. IFM PAN, został wybrany na trzyletnią kadencję jako przedstawiciel polskiego środowiska naukowego do **Rady Głównej Europejskiego Stowarzyszenia Magnetyzmu** (General Council of the European Magnetism Association - EMA). Rada Główna EMA skupia reprezentantów krajów europejskich prowadzących badania w obszarze magnetyzmu. Jej działalność odgrywa istotną rolę w rozwijaniu współpracy naukowej, integracji europejskiego środowiska badawczego oraz wyznaczaniu kierunków badań w tej dziedzinie. Misją EMA jest wspieranie rozwoju badań nad magnetyzmem i materiałami magnetycznymi, a także wzmacnianie współpracy w zakresie badań podstawowych i o charakterze aplikacyjnym z sektorem przemysłowym.

JOIN

Dr Magdalena Wencka z IFM PAN została członkiem Komitetu Zarządzającego w ramach akcji COST CA24131 ENRICH European Network for radiation-detection based Research and Innovation addressing increasing societal Challenges.

<https://www.cost.eu/actions/CA24131/>

Dnia 29 listopada 2025 r. odbyło się zebranie nowo powołanego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizycznego, na którym **prof. dr hab. Andrzej Łapiński** z IFM PAN (Przewodniczący Oddziału Poznańskiego PTF) został wybrany na członka wykonawczego i tym samym dołączył do **Prezydium Zarządu Głównego PTF**.
<https://www.ptf.net.pl/>

Institut Fizyki Molekularnej PAN – dzięki dotychczasowym osiągnięciom związanym z badaniami nad separacją rzadkiego izotopu ^3He – został doceniony i wyróżniony przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego poprzez włączenie do składu dwóch nowych gremiów doradczych: **Wielkopolskiej Rady ds. Kosmosu** oraz **Wielkopolskiej Rady ds. Energii Jądrowej**. Do udziału w pracach obu Rad powołano Zastępcę Dyrektora ds. Naukowych, **dra hab. Adama Rachockiego prof. IFM PAN**. Udział w pracach obu Rad umożliwia Instytutowi aktywne współtworzenie nowych i strategicznych kierunków rozwoju w regionie poprzez działalność doradczą i opiniotwórczą na rzecz Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Institut Genetyki Człowieka PAN

Institut Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu **został uhonorowany wyróżnieniem w XXI edycji konkursu „Popularyzator Nauki”**, organizowanego przez serwis Nauka w Polsce, wydawany przez Fundację Polskiej Agencji

Prasowej. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się 12 grudnia 2025 r. podczas gali w siedzibie Polskiej Agencji Prasowej. Kapituła Konkursu doceniła Instytut nie tylko za badania, ale przede wszystkim za dzielenie się pasją. Jury zwróciło uwagę na Warsztaty Genetyczne i Mobilną Akademię Nauki - inicjatywy, dzięki którym młodzi ludzie poznają genetykę „od środka” i odkrywają fascynujący świat działania organizmu człowieka. To wyróżnienie jest wyrazem uznania dla zaangażowania, pasji i konsekwencji w działaniach popularyzujących naukę. Serdecznie dziękujemy całemu zespołowi IGC PAN, który z powodzeniem przybliżył świat genetyki kolejnym pokoleniom odbiorców.

Zdj. 44. Od lewej: dr hab. Iwona Ziółkowska-Suchanek, dr hab. Natalia Rozwadowska, prof. IGC PAN oraz dr hab. Magdalena Żurawek.

Dnia 20 lutego 2026 roku, **prof. dr hab. Ewa Ziętkiewicz** została uhonorowana Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt dorobku naukowego. W Teatrze Polskim w Warszawie odbyła się Uroczysta Gala Nauki Polskiej – jedno z najważniejszych wydarzeń środowiska akademickiego w kraju. W obecności przedstawicieli władz państwowych, samorządów, rektorów uczelni oraz licznych gości ze świata nauki, uhonorowano wybitnych badaczy, których osiągnięcia wyznaczają kierunki rozwoju nauki i gospodarki. Podczas gali wręczono Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w pięciu kategoriach: za całokształt dorobku, działalność naukową, dydaktyczną, wdrożeniową oraz organizacyjną. W tym roku wyróżniono ponad 150 osób – indywidualnie oraz w zespołach badawczych. Nagroda za

całokształt dorobku, stanowiąca jedno z najważniejszych wyróżnień przyznawanych polskim uczonym za wieloletni wkład w rozwój nauki, została przyznana 20 wybitnym naukowcom reprezentującym różne dyscypliny – od nauk społecznych i humanistycznych po nauki ścisłe, przyrodnicze i medyczne. Szczególnym powodem do dumy dla naszego Instytutu jest fakt, że w gronie laureatów nagrody za całokształt dorobku znalazła się prof. dr hab. n. med. Ewa Ziętkiewicz.

Zdj. 45. Prof. Ewa Ziętkiewicz podczas Gali Nauki Polskiej.

Kampania społeczna #NieGrzejJajek jako przykład wpływu społecznego. Naukowcy z Instytutu Genetyki Człowieka PAN wykazali negatywny wpływ przegrzewania jąder na płodność mężczyzn. Wyniki badań stały się naukową podstawą dla działań edukacyjnych w ramach, których przygotowano kampanię społeczną #NieGrzejJajek. **Celem kampanii** było zwiększenie świadomości społecznej, w szczególności mężczyzn na temat wpływu przegrzewania jąder na płodność. Kampania była bezpośrednio oparta na wynikach badań prof. IGC PAN dr hab. Moniki Frączek. Poprzez działania edukacyjne m.in. infografiki, quizy, artykuły o źródłach hipertermii oraz wywiady, kampania dotarła do dziesiątek tysięcy mężczyzn w wieku 20–40 lat, zwiększając ich świadomość w zakresie płodności i prezentując proste, tanie sposoby jej ochrony. Wymiernym efektem tych działań było opublikowanie na stronie Polskiego Towarzystwa Andrologicznego oficjalnych rekomendacji dotyczących ochrony męskiej płodności, opracowanych przez dr hab. Frączek, skierowanych do ponad 500 000 mężczyzn w Polsce zmagających się z niepłodnością. Organizatorem kampanii #NieGrzejJajek było Stowarzyszenie na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji "Nasz Bocian". IGC PAN był partnerem merytorycznym kampanii. **Więcej na ten temat hipertermii jąder w artykule** pt. „Polscy naukowcy przebadali zawodowych kierowców. Oto, co

znaleźli w nasieniu”, który został opublikowany na stronie www.rynekzdrowia.pl.

UWAGA NA PRZEGRZEWANIE JĄDER! SPRAWDŹ, JAK CHRONIĆ PLEMNIKI

Najnowsze badania przeprowadzone w Instytucie Genetyki Człowieka PAN potwierdzają, że zbyt wysoka temperatura w okolicy jąder może osłabiać plemniki – sprawia, że stają się wolniejsze, jest ich mniej i mogą mieć nieprawidłową budowę. Dodatkowo przegrzewanie wywołuje stres oksydacyjny, który je uszkadza.

Na ryzyko przegrzania jąder wpływają m.in.:		Jak się chronić?
	Długie podróże	Rób przerwy na długich trasach. Unikaj podgrzewania siedzenia.
	Obcisła bielizna	Wybieraj luźniejsze ubrania z tkanin naturalnych.
	Trzymanie laptopa na kolanach	Nie pracuj z laptopem lub tabletem na kolanach, staraj się robić przerwy.
	Długie, gorące kąpiele i sauna	Obniż temperaturę w kąpielu.
	Bardzo intensywny wysiłek fizyczny	Podczas sportu rozkładaj wysiłek równomiernie i zadбай o odpoczynek.

DBAJ O SWOJE ZDROWIE – TO INWESTYCJA W PRZYSZŁOŚĆ.

Informator przygotowany na podstawie publikacji powstałych w wyniku realizacji projektu badawczego o nr 2015/19/B/N25/02241 finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki

Instytut Genetyki Człowieka PAN **objął patronatem honorowym** Poznańską Konferencję Kryminalistyczną, która odbyła się 12-13 marca 2026 r. na Wydziale Prawa i Administracji UAM. Organizatorami byli Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu. Tematyka konferencji objęła badania kryminalistyczne i doniesienia naukowe z zakresu nowych technologii w kryminalistyce, kryminalistyki cyfrowej, genetyki sądowej, kryminalistycznych badań pisma ręcznego i dokumentów, fonoskopii i akustyki sądowej, antropologii sądowej, entomologii sądowej, medycyny sądowej. Wykład w czasie konferencji **dr n. med. Patrycja Daca-Roszak** (IGC PAN) wygłosiła wykład pt. “Granice populacyjnej identyfikacji próbek - możliwości i ograniczenia współczesnej genetyki”. https://www.youtube.com/watch?v=zcpQ_Nkmvuk

Instytut Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu **znalazł się w gronie finalistów III edycji konkursu „Przewroty”**, organizowanego przez Centrum Nauki Kopernik. Nagroda „Przewroty” wyróżnia nowatorskie inicjatywy edukacyjne, które już dziś kształtują nową jakość uczenia się – zarówno w szkołach, jak i poza nimi; lokalnie i na skalę ogólnopolską; dla odbiorców w różnym wieku. W tegorocznej edycji zgłoszono aż 360 projektów. Kapituła konkursu wyłoniła 10 najlepszych inicjatyw – po pięć w kategorii lokalnej i ogólnopolskiej. Instytut Genetyki

Człowieka PAN został nominowany w kategorii lokalnej za projekt „*Trening białych krwinek – jak działają szczepionki?*”. Laureatów poznamy 22 maja podczas uroczystej gali w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Instytut Genetyki Człowieka PAN **współtworzył w tym roku naukową część strefy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego podczas Konferencji Impact’26**, która odbyła się w dniach 13-14 maja 2026 roku w Poznaniu. W ramach inicjatywy „Wielkopolska Impact Zone” przedstawiciele IGC PAN – **prof. IGC PAN, dr hab. Natalia Rozwadowska, prof. IGC PAN, dr hab. Tomasz Kolanowski oraz dr Jakub Jasiczak** – moderowali dialog dotyczący przyszłości innowacji medycznych oraz współpracy nauki z dużym biznesem. Jednym z głównych tematów obecności IGC PAN na konferencji Impact’26 jest koncepcja „CGT Startup Factory” – modelu budowania w Wielkopolsce przyjaznego ekosystemu dla startupów rozwijających terapie genowe i komórkowe (*cell and gene therapy, CGT*). Dyskusje koncentrowały się nie tylko na nauce, ale również na praktycznych mechanizmach współpracy między szpitalami, naukowcami, inwestorami, administracją publiczną i partnerami przemysłowymi. Celem była rozmowa o tym, jak stworzyć warunki umożliwiające skuteczniejsze przechodzenie od badań do wdrożeń klinicznych i rozwoju spółek deep-tech w regionie. **Prof. IGC PAN, dr hab. Natalia Rozwadowska** wzięła również udział w panelu „Immunoterapia, AI i biomarkery – nowa era w leczeniu raka”. Włączenie tematyki nowoczesnej onkologii do programu Impact’26 – wydarzenia gromadzącego liderów nauki, biznesu, technologii, administracji i mediów – podkreśla, że rozwój skutecznych terapii przeciwnowotworowych jest dziś nie tylko wyzwaniem medycznym, ale także istotnym tematem debaty publicznej i gospodarczej.

Zdj. 46. Przedstawiciele Instytutu Genetyki Człowieka podczas Konferencji IMPACT’26.

Trzydziestu młodych naukowców, w tym **mgr Rim Ibrahim**, doktorantka Instytutu Genetyki Człowieka PAN została **wyróżniona jako jedna z spośród 30 młodych**

naukowców w ramach stypendium programu Impact’26. Wydarzenie odbyło się w dniach 13-14 maja 2026 roku w Poznaniu. Organizatorzy po raz pierwszy uruchomili program stypendialny dla studentów, doktorantów i osób, które niedawno uzyskały stopień doktora. Program ma stworzyć przestrzeń, gdzie młoda nauka spotka się ze środowiskiem liderów technologii, biznesu i życia publicznego.

Zdj. 47. Mgr Rim Ibrahim – wyróżniona w ramach stypendium programu Impact’26.

Mgr Zuzanna Graczyk z Instytutu Genetyki Człowieka PAN została zakwalifikowana do programu BioLAB Fundacji Fulbrighta na staż naukowy w laboratorium kierowanym przez prof. Gary’ego J. Gorbosky’ego na Oklahoma Medical Research Foundation w USA. Roczny staż badawczy, rozpoczynający się w lipcu, poświęcony będzie badaniu regulacji niestabilności chromosomowej w ludzkich indukowanych pluripotentnych komórkach macierzystych.

Dr inż. Oliwia Zakerska-Banaszak z IGC PAN otrzymała stypendium EMBO Scientific Exchange Grant na realizację stażu naukowego w laboratorium kierowanym przez Dr Verónicę Lloréns-Rico w The Príncipe Felipe Research Center w Walencji (Hiszpania), przyznane przez Europejską Organizację Biologii Molekularnej. Trzymiesięczny wyjazd badawczy, rozpoczynający się w czerwcu poświęcony będzie badaniom mechanizmu regulacji funkcji mikrobioty w organizmie gospodarza na przykładzie zespołu jelita drażliwego.

Instytut Genetyki Roślin PAN

16 grudnia 2025 roku, podczas posiedzenia Rady Naukowej Instytutu Genetyki Roślin PAN w Poznaniu, wręczono Krajową Nagrodę Naukową z Zakresu Genetyki Roślin im. Stefana Barbackiego. To prestiżowe wyróżnienie, przyznawane przez Radę Naukową IGR PAN, promuje wybitne osiągnięcia młodych naukowców prowadzących badania w zakresie genetyki roślin w polskich laboratoriach. **Tegoroczną Nagrodę Zespołową II stopnia otrzymali** dr Magdalena Zaranek oraz dr Renee Perez-Perez z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za badania nad kulturą protoplastów roślin z

rodzaju *Fagopyrum*. Nagroda została przyznana przez Kapitułę Nagrody przy wsparciu finansowym partnerów z branży nasienne-hodowlanej oraz Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB.

W dniach 19-21 listopada 2025 r. odbył się w Warszawie Narodowy Kongres Nauka dla Biznesu - pierwsze w Polsce wydarzenie, w którym na dużą skalę wzięli udział przedstawiciele środowiska naukowego, biznesu i administracji publicznej, dyskutując o nowych rozwiązaniach sprzyjających współpracy w obszarze badań i rozwoju. Podsumowanie wydarzenia będzie podstawą rekomendacji, które winny wzmocnić innowacyjność polskiej gospodarki. Organizatorami wydarzenia były Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Sieć Badawcza Łukasiewicz; Kongres odbywał się pod patronatem Prezesa Rady Ministrów. Instytut Genetyki Roślin PAN w trakcie Kongresu prezentował na stoisku Polskiej Akademii Nauk materiały informacyjne o realizowanych projektach badawczych, dokonanych wdrożeniach i współpracy z firmami. Na styku nauki i biznesu, IGR PAN realizuje m.in. projekty z zakresu genetyki roślin finansowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przez Agencję Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa oraz projekty infrastrukturalne w programie FENG.

Zdj. 48. Uczestnicy Narodowego Kongresu Nauka dla Biznesu.

Zespół z Zakładu Zintegrowanej Biologii Roślin IGR PAN, kierowanego przez prof. dr. hab. Roberta Malinowskiego, otrzymał Nagrodę Naukową Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych Polskiej Akademii Nauk. Zgodnie z Uchwałą nr 9/2025 Wydziału z dnia 27 listopada 2025 r., nagroda została przyznana za dokonanie naukowe pt. "Opisanie genetycznych i fizjologicznych mechanizmów reakcji roślin na infekcję przez *Plasmodiophora brassicae* - pierwotniaka wywołującego kiłę kapusty". W skład nagrodzonego zespołu wchodzi: prof. dr. hab. Robert Malinowski (Instytut Genetyki Roślin PAN), dr Sara Blicharz (IGR PAN/obecnie Instytut Chemii Bioorganicznej PAN), dr Soham Mukhopadhyay (IGR PAN/obecnie Laval University, Kanada), dr Juan

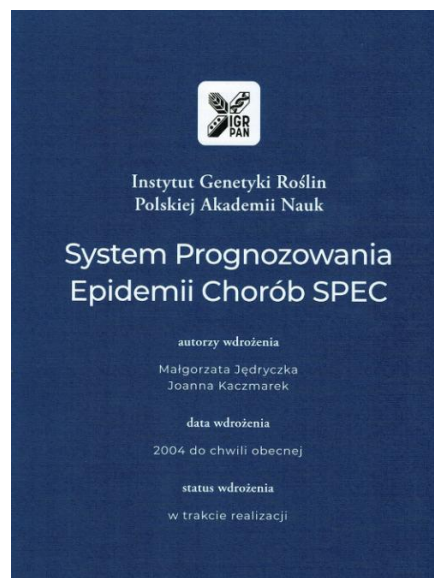
Camilo Ochoa (Instytut Genetyki Roślin PAN/obecnie Instytut Biochemii i Biofizyki PAN), dr Karolina Stefanowicz (Instytut Genetyki Roślin PAN) oraz dr William Truman (Instytut Genetyki Roślin PAN).

Zdj. 49. Członkowie nagrodzonego zespołu: prof. Robert Malinowski, dr Karolina Stefanowicz, dr Sara Blicharz i dr William Truman, oraz Prezes PAN prof. Marek Konarzewski, wiceprezes PAN prof. Natalia Sobczak i prof. Krzysztof Nowak, Dziekan Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN.

Dr Diksha Dhiman z Zakładu Nanotechnologii Roślin w Instytucie Genetyki Roślin **zdołała prestiżowe stypendium podoktorskie MSCA** (Maria Skłodowska-Curie Actions) 2025. Naukowniżni uda się do Institute of Polymeric Materials (Polymat) w San Sebastián, aby prowadzić pionierskie badania na styku nanotechnologii i nauk o roślinach. Jej podróż obejmuje sześciomiesięczny staż w Institute for Mediterranean and Subtropical Horticulture La Mayora (IHSM-UMA-CSIC) w Hiszpanii.

Decyzją Kapituły „Księgi Wdrożeń XXI wieku” System Prognozowania Epidemii Chorób (SPEC), opracowany w Instytucie Genetyki Roślin PAN, został zakwalifikowany do publikacji w pierwszej edycji Księgi, jako jedno z siedmiu wdrożeń w Polsce.

Dokument ten jest unikalnym zestawieniem polskich osiągnięć naukowych i inżynierskich, z sukcesem zastosowanych w praktyce. Autorkami wdrożenia są prof. dr hab. Małgorzata Jędrzycka, czł. koresp. PAN oraz dr Joanna Kaczmarek z Instytutu Genetyki Roślin PAN, współpracujące z partnerami: Du Pont/Corteva, COBORU, instytucjami naukowo-technicznymi i dużymi gospodarstwami rolnymi. Uroczystości prezentacji „Księgi Wdrożeń XXI wieku” oraz wręczenie certyfikatów przez prof. dr. hab. Andrzeja Szeptyckiego - Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyły się 25 listopada 2025 r. w Kajetanach pod Warszawą podczas 7. Kongresu "Zdrowie Polaków".

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej, mając na uwadze doświadczenie i wiedzę w zakresie odmianoznawstwa, w tym genetyki roślin i fitopatologii, już po raz trzeci zaprosił **Panią Prof. Małgorzatę Jędrzyckę do współpracy w Komisji ds. rejestracji odmian roślin oleistych i włóknistych, w nowej kadencji 2026-2029.** Komisje ds. rejestracji odmian są ważnym organem opiniodawczo-doradczym Dyrektora COBORU w podejmowaniu decyzji dotyczących wpisów odmian do Krajowego rejestru. Do zadań Komisji ds. rejestracji odmian roślin oleistych i włóknistych należy w szczególności: 1) opiniowanie zamierzeń rejestrowych COBORU w sprawie wpisu i odmowy wpisu odmian roślin oleistych i włóknistych do Krajowego rejestru, przygotowanych na podstawie wyników przeprowadzonych urzędowych badań wartości gospodarczej odmian (WGO), 2) opiniowanie zamierzeń skreślenia odmian roślin oleistych i włóknistych z Krajowego rejestru, 3) opiniowanie innych spraw dotyczących prowadzenia badań urzędowych WGO roślin oleistych i włóknistych.

Zdj. 50. Prof. Małgorzata Jędrzycka.

W dniu **15 kwietnia 2026 r.** odbyły się Targi Pracy na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu pod hasłem "UPPoluj pracę". Wydarzenie miało miejsce na terenie Hali Maszyn Wydziału Inżynierii Środowiska i Inżynierii Mechanicznej UPP. Instytut Genetyki Roślin PAN (IGR PAN) był na tym wydarzeniu reprezentowany przez **dr Joannę Ceraży-Waliszewską i dr Natalię Żyłę**, które opowiedziały zainteresowanym osobom zarówno o możliwościach kontynuacji nauki w IGR PAN, jak i o możliwościach rozpoczęcia pracy zawodowej w Instytucie.

Zdj. 51. Przedstawicielki Instytutu Genetyki Roślin PAN.

Biblioteka Kórnicka PAN

26 III – Zamek w Kórniku otrzymał certyfikat Rekomendowanej Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego